

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE
TASARLANAN ÇEVİRİMİÇİ GİTAR
BULUŞMALARI HAKKINDA
KATILIMCILARIN GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSEYİN KAYA UZUNALI

Lefkoşa

Haziran, 2022

HÜSEYİN KAYA UZUNALI

**COVID-19 Pandemisi
Sürecinde Tasarlanan Çevrim
içi Gitar Buluşmaları
Hakkında Katılımcıların
Görüşlerinin İncelenmesi**

YÜKSEK LİSANS

2022

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE
TASARLANAN ÇEVİRİMİÇİ GİTAR
BULUŞMALARI HAKKINDA
KATILIMCILARIN GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSEYİN KAYA UZUNALİ

TEZ DANIŐMANI

Yrd. Doç. Dr. Erkan Sülün

Lefkoşa

Haziran, 2022

Onay

Hüseyin Kaya Uzunali tarafından hazırlanan “Covid-19 Pandemisi Sürecinde Tasarlanan Çevrim içi Gitar Buluşmaları Hakkında Katılımcıların Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Müzik Eğitimi Anabilim/ Anasanat Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak 07/06/2022 tarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Prof. Dr. Aşkın KIRAZ	
Jüri Üyesi:	Yrd. Doç. Dr. Hakkı Cengiz EREN	
Danışman:	Yrd. Doç. Dr. Erkan Sülün	

Anabilim/ Anasanat Dalı Başkanı Onayı

13./09/2022
Yrd. Doç. Dr. Emine Kıvanç Öztuğ
Anabilim/ Anasanat Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

13./09/2022
Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer
Enstitü Müdürü

Etik İkelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Hüseyin Kaya Uzunali

07/06/2022

Teşekkür

Eğitim hayatımın yanı sıra bana özel hayatımda da her zaman yardımcı olan, bilgi birikimi ve tecrübesiyle bana yol gösteren çok değerli danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Erkan Sülün'e, üzerimde emeği olan tüm hocalarıma ve aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Düzenlemiş olduğum çevrim içi gitar buluşmalarına katılıp destek veren ve tez çalışmamda vakit ayırarak görüş bildirme formunu dolduran hocalarıma, arkadaşlarıma, meslektaşlarıma da sonsuz teşekkür ederim.

Hüseyin Kaya Uzunali

Özet

Covid-19 Pandemisi Sürecinde Tasarlanan Çevrim İçi Gitar Buluşmaları Hakkında Katılımcıların Görüşlerinin İncelenmesi

Uzunali, Hüseyin Kaya

Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Haziran 2022, (59) Sayfa

Bu çalışmada covid-19 döneminde eğitsel, sanatsal ve sosyal etkinliklerin çevrim içi ortamlara aktarılması ile ortaya çıkan yeni yaklaşımların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çevrim içi ortam için hazırlanmış “Gitar Buluşması” etkinliğine katılımcıların görüşleri incelenmiştir. Gitar Buluşması 3 farklı tarihte 2 saat süre ile 30’un üzerinde katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma temelli durum çalışması modelinin iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan ve 7 sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Veriler çevrim içi ortamda karşılıklı olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında ulaşılan temalar ve bulgular literatür ile ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: gitar, eğitim, çevrim içi, buluşma, covid-19

Abstract**Opinions of the Participants About Online Guitar Meetings Designed During the
Covid- 19 Pandemic Process****Uzunali, Hüseyin Kaya****M.Sc., Department of Music Education****June 2022, (59) pages**

In this study, it is aimed to examine the new approaches that emerged with the transfer of educational, artistic and social activities to online environments during the covid-19 period. In this context, the opinions of the participants in the "Guitar Meeting" event prepared for the online environment were examined. The Guitar Meeting was held on 3 different dates for 2 hours with over 30 participants. The nested single case design of the case study model based on qualitative research was used in the research. An interview form consisting of 7 questions prepared by the researcher was used to collect the data. The data were collected mutually online. Descriptive analysis method was used in the analysis of the data. The themes and findings reached in the results of the research were discussed in relation to the literature.

Key words: guitar, education, online, meeting, covid-19

İçindekiler

Onay.....	Error! Bookmark not defined.
Etik İlkeler Uyumluk Beyanı.....	Error! Bookmark not defined.
Teşekkür.....	Error! Bookmark not defined.
Özet.....	Error! Bookmark not defined.
Abstract.....	Error! Bookmark not defined.
İçindekiler	Error! Bookmark not defined.
Tablolar Listesi.....	viii
Kısaltmalar	iError! Bookmark not defined.

BÖLÜM I

Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Alt Amaçlar.....	4
Araştırmanın Önemi.....	4
Sınırlılıklar.....	4
Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar.....	6
Covid-19.....	6
Almanya Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi.....	7
İtalya Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi.....	8
Çin Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi.....	10
Türkiye Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi.....	11
KKTC Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi.....	13
Covid-19 Pandemi Döneminde Çevrim içi Düzene Geçiş.....	16

Eğitim.....	17
İnformal Eğitim.....	18
Formal Eğitim.....	18
Covid-19 Pandemisi Döneminde Dünya’da Eğitim.....	19
Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye’de Eğitim.....	21
Covid-19 Pandemisi Döneminde Çevrim içi Etkinliklerin Gerçekleştirilmesi.....	22
İlgili Araştırmalar.....	23
BÖLÜM III	
Yöntem.....	29
Araştırma Modeli.....	29
Çalışma Grubu.....	29
Verilerin Toplanması.....	30
Veri Toplama Süreci.....	30
Veri Toplama Araçları.....	30
Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	30
BÖLÜM IV	
Bulgular ve Yorum.....	31
Alt Amaca Uygun Bulgular.....	31
BÖLÜM V	
Tartışma.....	39
BÖLÜM VI	
Sonuç ve Öneriler.....	41
Sonuç.....	41
Öneriler.....	42
Kaynakça.....	43

Ek 1. Görüşme Formu.....	47
Ek 2. İntihal Raporu.....	48
Ek 3. Onay.....	49

Tablolar Listesi

Tablo 1. Çalışma Grubu.....	29
Tablo 2. Çevirim içi etkinliklerin olumlu olumsuz yönleri.....	31
Tablo 3. Çevirim içi Gitar Sohbetlerinin Pandemi Sürecinde Gitaristlere Katkısı.....	32
Tablo 4. Çevrim içi etkinliklerin yüz yüze etkinliklerle olan benzerlikleri, farklılıkları.....	33
Tablo 5. Çevrim içi Gitar Sohbetleri Etkinliği Katılımcılarını Etkileyen Deneyimler.....	35
Tablo 6. Katılımcıların Etkinlikten Elde Ettikleri Kazançlar.....	36
Tablo 7. Etkinlik Üzerine Katılımcıların Tavsiyeleri.....	37

Kısaltmalar

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

DB: Dünya Bankası

İMÜ: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MSKU: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ODÜ: Ordu Üniversitesi

SDP: Sağlık Dönüşüm Programı

SSK: Sosyal Sigortalar Kurumu

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM I

Giriş

Problem Durumu

Müzik eğitimi, sanat dallarından birini oluşturmaktadır. Kişiyi kendi yaşantısıyla amaçlı bir müziksel davranış kazandırma veya kişiyi kendi yaşantısıyla amaçlı bir müziksel değişiklik oluşturma veya kişinin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak geliştirme, yetiştirme, dönüştürme ve değiştirme sürecidir (Uçan,2018:32-33, akt. Aydoğan & Demirbatı,2020).

Genel müzik eğitimi, sağlıklı ve dengeli bir ömür için gereken en az ortak müzik eğitimi kültürü kazandırmayı amaçlamaktadır. Özengen müzik eğitimi, müziğin belli bir alanında kendisini geliştirmek isteyen bireylere işleyen bir müziksel davranışlar kazandırmaktadır. Mesleki müzik eğitimi de müziği meslek olarak tercih eden belli seviyede yetenekli bireylere yöneliktir. Böylelikle mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları ve deneyimleri kazandırmayı amaçlamaktadır (Say, 2009:361, akt. Aydoğan & Demirbatı, 2020).

Müzik eğitiminin önemli boyutlarından biri ise çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi, çalgıyı çalabilme, geliştirebilme ve çalgıyı etkin kullanabilme becerilerini kazandırmayı hedefler. (Aydoğan & Demirbatı, 2020)

500 yıl boyunca değişimlere uğrayan gitar, 19.yy sonlarında, gitar yapımcısı Antonio de Torres ve gitarist Francisco Tarrega işbirliğiyle günümüz formuna geliştirilir ve “klasik gitar” ismini alır. (Cross, 2018; Wade, 2001) 20.yy başlarında, İspanyol gitarist Andre Segovia klasik gitar alanında önemli bir isim olmuştur. Onu bu kadar önemli yapan unsur, yeni klasik gitar müziğini ve bestecilerini tanıtmasıydı. 20.yy ortalarında ise Julian Bream ve John Williams bu alanda albümler çıkarmıştır ama bunu yaparken klasik gitar çalmaya yönelik farklı yaklaşımlar geliştirmişlerdir. (Cross, 2018)

Büyük bir hızla 20. yüzyılın ilk yarısından itibaren dünyada yaygınlık kazanan klasik gitar, ülkemizde de giderek beğeni kazanmış, zamanla müzik kültürümüz içinde kendine özgü bir yer edinmiştir. Klasik gitar eğitimi; belirli bir amaç ve süreç içerisinde, öğrenci öğretmen arasında bireysel olarak uygulanır. Gitar eğitim süreci içerisinde, gitar çalmayı öğrenebilme, geliştirebilme ve etkin kullanabilme basamaklarını gerçekleştirmeye yönelik yürütülür. Bu gitar eğitiminde bilgi, beceri ve teknikler öğrenilmekte, uygulanmakta, bu yolla öğrencilerin klasik gitar müziği dinleme, müziği anlama, müziği yorumlama ve müzik bilgisi oluşturma

gibi davranışları da gelişmektedir (Önder, 2009:10-11). Klasik gitar, müzik eğitimi ve kültürüne katkı sağlayarak, eğitimin her aşamasında kullanılır. Klasik gitar ile ilgili literatür incelendiğinde gitarın çok yönlülüğü tespit edilmektedir (Akbulut, 2001; Erdoğan, 2007; Güzel, 1994; Kıvrak, 2003; Özçakır, 1990 akt. Uluocak, 2015). Uzun süre Türkiye’de özel ders olarak verilen gitar eğitimi, konservatuarlarda ilk olmak üzere, sonrasında da eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerine girmeye başladı. Bununlar birlikte gitar eğitimi okullara da girmeye başladı. Yüksek öğretim kurumlarında ilk olarak Erol Küyel tarafından klasik gitar eğitimine 1973-1974’de Gazi Eğitim Enstitüsünde, “Okul Çalgı Kümeleri Dersi” olarak başlanmıştır. Bunu, bireysel çalgı dersi olarak 1977–1978 öğretim yılında “Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı”, 1983 yılında “Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü”, 1985 yılında “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü”, 1986 yılında “İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı” (yarı zamanlı) izlemiştir. Daha sonraki yıllarda eğitim fakültelerinin bazı müzik eğitimi bölümlerinde de klasik gitar dersi okutulmaya başlanmıştır. (Tarman, 1996:4 akt. Küçükosmanoğlu)

Her öğrencinin çalgı çalmayı öğrenme yeteneği, fiziksel yeterliliği aynı olamayacağından dolayı her öğrenciyi ayrı ayrı ele almak ve bu açıdan bakmak zorunluluğu vardır. Bireysel olarak yapılan çalgı derslerinde öğretmenin her öğrencisi bir sınıftır. (Çilden, 2006, s.544 akt. Önder & Yıldız, 2008).

Çalgı eğitim programı hazırlanırken, bireyin duyuşsal ve bilişsel özelliklerinin yanı sıra devinişsel alandaki yetenekleri ile performansına dikkat edilmelidir. (Saraç, 1997, S.23 akt. Önder & Yıldız, 2008).

2019 yılının sonunda Covid-19 pandemisinin başlamasıyla birlikte insanlar, sosyal çevrelerini, iş hayatlarını, eğitim hayatlarını kendileriyle birlikte eve taşıyarak, karantina sürecine girmek zorunda kaldı. Bu süreçte aksayan eğitim ve iş hayatının çevrim içi devam ettirilmesiyle, sosyal yaşantı da bu alana yani internet ortamına taşındı.

İş görüşmeleri için kullanılan dijital platformlar, eğitimin sürdürülebilmesi için kullanılan platformların yanı sıra, sosyal hayat da sosyal medya dediğimiz dijital platform ve uygulamalara taşındı. Derslerin, sohbet ve görüntülü görüşme platformlarının yanı sıra devlet televizyon kanallarından da yapılması, iş görüşmelerinin yine aynı şekilde görüntülü görüşme platformlarında gerçekleştirildiği bir düzen kuruldu.

Gündelik hayatımızın büyük bir parçasını kaplayan iş ve eğitim hayatı çevrim içi olarak devam ederken, evde karantina sürecinde herhangi bir sosyal aktiviteye katılma şansı olmayan insanlar, pandemi dolayısıyla ertelenen veya iptal edilen etkinlikleri de internet ortamına taşımıştır. Birçok sanatçı sosyal medya platformları üzerinden konserler düzenlemiştir. Bunların yanı sıra birçok buluşma ve sosyalleşme ortamları da görüntülü görüşme platformları üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Kısa sürede çevrim içi eğitim, iş hayatı ve sosyal hayata adapte olan insanlar bu süreçten birçok avantaj elde edebilmiştir. Pandemide insanlara yardımcı olabilecek telefon uygulamaları, evden çevrim içi alışveriş yapabilmek için siteler, çevrim içi eğitim programları, evden sosyalleşebilmek için çevrim içi etkinlikler, uygulamalar, platformlar yaratılmıştır. Bu yenilikler hizmete ulaşımı kolaylaştırırken, birçok insanın evlerinden para kazanmasına yardımcı olmuştur. Hayatın normal akışının pandemiden etkilenmeden geçirilmesi için birçok olanak çevrim içi olarak sağlanabilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın yapılma amacı, Covid-19 Pandemisi döneminde çevrim içi olarak gerçekleştirilen gitar sohbetleri etkinliklerinin niteliğinin gitarist sanatçı, eğitimci ve öğrencilerin görüşleri ışığında anlamaya çalışmaktır.

Araştırma çerçevesinde çevrim içi gitar sohbetleri 3 oturumda gerçekleştirilmiştir. 2 haftalık aralıklarda toplam 45 gün içerisinde 3 farklı akşamda 20.00-22.00 saatleri arasında zoom platformu üzerinden araştırmacının moderatörlüğünde yapılmıştır. Konu başlıkları: i) Kariyer Planlaması ii) Heyecan Kontrolü iii) İyi Gitarist Nasıl Olunur? olarak belirlenmiştir. Sanatçıların ve eğitimcilerin 2 tur halinde 5'er dakikalık görüşlerinin alındığı sohbet şeklinde gerçekleşmiştir. Etkinliklerin son 20 dakikada ise öğrencilerin görüşleri alınmıştır.

Bu bağlamda araştırmanın amaç cümlesi; "Covid-19 Pandemisi döneminde çevrim içi olarak gerçekleştirilen gitar sohbetleri etkinliklerine yönelik sanatçı, eğitimci ve öğrencilerin görüşleri nelerdir? olarak belirlenmiştir.

Alt Amaçlar

- Gitaristlerin çevrim içi etkinliklerle ilgili düşünceleri nelerdir?
- Eğitimcilerin çevrim içi gitar sohbetleri etkinliği ile ilgili düşünceleri nelerdir?
- Öğrencilerin çevrim içi gitar sohbetleri etkinliği ile ilgili deneyimleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

İlk kez gerçekleştirilen çevrim içi gitar buluşması modelinin katılımcı öğrenci, öğretmen, akademisyen ve sanatçılar tarafından nasıl yorumlandığını analiz etmek ve analizler sonucunda bu tarz etkinliklerin devamının gelebileceğini göstermek açısından çalışmanın önemli olduğuna inanılmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırmaya aktif olarak 5 Eğitim Fakültesinde görev yapan Akademisyen, 6 aktif sanatçı ve 4 güzel sanatlar ve lisans öğrencisi katılmıştır.

Tanımlar

Çevrim içi: Bilgisayar sisteminde sunucuya bağlı ve çalışır durumda olma.

Doz: Bir kezde ya da bir gün içinde alınması gereken ilaç miktarı.

Kardiyovasküler: Kalp ve damarlar.

Kronik: Süreğen.

Netnografi: Etnografik araştırma tekniklerinin çevrim içi ortama uyarlanarak tüm dijital iletişim kanallarında bulunan farklı insan topluluklarının veya kültürlerin, davranışlarını, tutumlarını ve sosyal etkileşimlerini anlamaya çalışmaktır.

Nüans: Bir müzik parçasında ya da eserinde, anlamı derinleştirmek, duyguyu daha iyi anlatabilmek ve yorumlamak için kullanılan çeşitli gürlük dereceleri.

Pandemi: Tüm dünyayı etkisi altına alan salgın hastalıklara verilen genel isimdir.

Patojen: Hastalık oluşturan.

Semptom: Belirti.

BÖLÜM II

Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar

Covid-19

Resmi adı, Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Coronavirüs-2 olarak belirlenen ve sebep olduğu hastalıktan dolayı Covid-19 adı kullanılan bir virüsdür. WHO Başkanı Tedros Adhanom Ghebreyesus, (BBC, 2020), Covid-19 isminin “Co” coronavirüs, “vi” virüs ve “d” disease (hastalık) kısaltmalarından oluşturulduğunu duyurdu.

Koronavirüsler insan ve çeşitli hayvan türlerinde çeşitli hastalıklara sebep olabilen patojenlerdir. Koronavirüsler alfa, beta, gamma ve delta olmak üzere dört türde görülmektedir. Bunlardan sadece alfa ve beta memeliler üzerinde etkilidir (McBride ve Fielding, 2012; Yücel & Görmez, 2019). SARS-CoV virüsü Kasım 2002’de Çin’in Guangdong eyaletinde ortaya çıkmıştır (Arslan & Karagül, 2020)

31 Aralık 2019 tarihinde, Çin’in Vuhan şehrinde, ortaya çıkan zatürre vakaları, 5 Ocak 2020 tarihinde insanlarda daha önce görülmemiş yeni tip koronavirüs olarak tanımlanmıştır. İlk olarak 2019-nCoV olarak adlandırılan bu hastalık, Covid-19 olarak ifade edilmeye başlanmıştır. İlk olarak Çin’de görülen bu hastalık, dünyaya üç ay içerisinde yayılmıştır (WHO, 2020e; akt. Budak, F. ve Korkmaz, Ş. 2020).

“Dünya Sağlık Örgütü” sitesindeki bilgilerde, Covid-19 virüsünde başlıca görülen semptomlar ateş, kuru öksürük ve yorgunluk olarak belirtilmiştir. Daha az görülen semptomlar arasında tat ve koku kaybı, baş, kas ve eklem ağrısı, burun tıkanıklığı, boğaz ağrısı, deri kaşıntısı, mide bulantısı, ishal ve baş dönmesi de belirtilmiştir. Ağır semptomlar olarak ise, nefes darlığı, iştahsızlık, göğüs ağrısı ve yüksek ateş olarak belirtilmiştir.

Kardiyovasküler hastalıklara sahip kişiler, diyabet, kronik solunum hastalıkları, hipertansiyon ve kanser hastaları risk grubunda görülen kişilerdir. En yüksek ölüm 75 yaş ve üzeri kişilerde gözlemlenmiştir.

Tedavi sürecinde çeşitli antiviral ilaçlar kullanılmaktadır. Hastanın yaşına, hastalık geçmişiine bakılarak farklı tedavi yaklaşımları uygulanabilir. 50 yaş altında ve kronik hastalığı olmayan, hafif semptomlu hastalar evde takip edilirken; daha ağır ve risk taşıyan hastalar hastanede yatılı tedavi altına alınır.

2020'nin ocak ayında virüsün genlerinin ortaya çıkarılmasıyla birlikte, aşı çalışmaları için büyük kazanımlar elde edildi. 3 ay sonrasında ise, aşı adaylarının 1 faz çalışması için ilk uygulama yapılmaya başlandı. Çalışmalar vakaların yoğunluğundan ve ciddiyetinden dolayı hız kazanarak kısa sürede faz 3 çalışmalarına ilerledi. Bu çalışmalar sonucunda güvenilir, bağışık yanıtı neden olan, Covid-19 enfeksiyonunu önlemede yüksek etkili aşılar için otoriteler onay vermeye başladı (Kaya, 2021).

5 Aralık 2020 tarihinde Rusya'da geliştirilen Sputnik 5 aşısı yüksek riskli gruba yapılmaya başlandı. Ardından, Belarus, Arjantin ve Cezayir de bu aşığı kullanmaya başladı. İngiltere, Amerikan-Alman ortaklığında geliştirilen Pfizer/Biontech aşısına onay veren ilk ülke oldu. 8 Aralık 2020'de bu aşıyla vatandaşlarını aşılamağa başladı. 4 Ocak'tan itibaren ise Oxford Üniversitesi ile Astrazeneca'nın geliştirdiği aşığı da onay vererek kullanmaya başladı. Dünya Sağlık Örgütü'nün acil kullanım onayı verdiği ilk aşı ise 31 Aralık'ta Pfizer/Biontech aşısı oldu. ABD, İsviçre, Kanada ve birçok AB ülkesi de bu aşığı kullanmaya başladı. ABD ve Kanada, ABD şirketi Moderna'nın geliştirdiği aşığı onay veren ilk ülkeler oldu. Türkiye ise Çin aşısı Sinovac kullanarak ocak ayında aşılamağa başladı. Mart 2022'de 5. doz aşılara başlanmıştır (BBC News Türkçe, 2020).

Almanya Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi

Anayasasının 20. maddesine göre sosyal bir ülke olan Almanya'nın öncelikli görevi, ekonomik ve sosyal durumları ne olursa olsun vatandaşlarının sosyal güvenliğini sağlamaktır. Sağlık hizmetlerine kolay ulaşılması, doktor ve tıbbi kuruluşların hizmetlerinden kolay faydalanılmasını sağlamaktır (Hüsmenoğlu & Kuşaklı, 2021).

Sağlık kurumlarının hizmetlerinin yürütülmesi belediyelere bırakılmış olup bir kentte nereye ve nasıl hastane kurulacağı belediyeler ve eyalet yönetimlerinin kararına bırakılmıştır. Almanya'da 3 kategoride hastane hizmetleri verilmektedir. Devlet hastaneleri, özel hastaneler ve bağımsız-kâr amacı gütmeyen hastanelerdir. Ayakta tedavi merkezlerinde aile hekimi olarak çalışan kişiler hizmet verir ve verdikleri hizmetlere göre maaş alırlar. Hastanelerde çalışan hekimler ise maaşlı çalışanlardır. Sağlık sisteminin finansmanında sosyal sigorta yöntemi kullanılmaktadır. Bu sistem, çalışanın kazandığı ücretten ve işverenden primden alınmasına dayalıdır (Çevik & Yüksel, 2019).

24 Ocak 2020 tarihinde Almanya'da ilk Covid-19 vakası görüldü. Vakalar, Bavyera ve Baden-Württemberg eyaletlerinde görüldü. 15 Şubat 2020 tarihinde, Gangelt kasabasında, 300 kişinin katıldığı bir karnaval sonrasında yeni tip korona virüs ciddi sayıda bulaşmaya

başladı. Vaka sayısı 10 Mart tarihinde 1.296'ya yükseldi. Yaşlılara ve kronik hastalara da bulaşmaya başlayan virüs Almanya'da Covid-19 virüsünden ölüm yüzdesini %1'in üzerinde çıkardı. Mayıs ayında ise 164.897 vaka sayısı ile 6. sırada yer aldı (Hüsmenoğlu & Kuşaklı, 2021).

Almanya İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı, Covid-19 pandemisi için Kriz Komitesi kurdu. 14 gün sürecek şekilde kısıtlamalar uygulama kararı alınmış, ülkedeki kalabalık etkinliklerin iptal kararıyla 9 Mart 2020 tarihinde ilk katı kısıtlama getirilmiştir. Sonrasında ise, mesafe korunumu ve temas kısıtlamaları getirilerek bulaş oranı kontrol altına alınmıştır. Test sayıları artırılarak, testler sayesinde hızlıca vakalar tespit edilip temaslıları da karantinaya alınarak kontrol altında tutuldu. Hastanelerdeki yoğun bakım, solunum cihazı kapasiteleri ve personel sayısı artırıldı (Hüsmenoğlu & Kuşaklı, 2021).

Almanya'da 27 Aralık 2020 tarihinde ilk aşılama başladı. 24 Ocak 2021 itibarıyla 1 milyon 554 bin 355 kişiye koronavirüs aşısının ilk dozu uygulandı. Reuters'in grafiğine göre, 19 Mart 2022'ye kadar ülkenin %75,8'i aşılarını tamamladı. %76,5'i en az bir doz aldı. Almanya'da bu tarihe kadar 18,696,577 kişi hastalığa yakalandı. 126,886 koronavirüs kaynaklı ölüm gerçekleşti.

İtalya Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi

Ülke 20 bölgeye ayrılmıştır. Kuzey İtalya, ülkenin en gelişmiş ve ülke yönetimine en fazla katkı sağlayan bölgesidir. Ülkenin kuzeyi ve güneyi arasında sağlık konusunda da farklılıklar vardır. Sağlık sistemi, bölgesel olarak kontrol edilen bir tarzdadır. Bölgeler arasında farklılıklar olmasına rağmen bu sistem, genelde etkili olup daha düşük maliyetle sağlığa daha çok erişimi sağlayan bir sistemdir (Fedeli, 2015; akt. Altınkaya).

Ülkedeki 20 bölgeden, Lazio, Campania, Molise ve Lombardia bölgelerinde yüksek düzeyde özel bakım vardır. Hastane yatışlarının %30'u özel hizmet veren hastanelerden sağlanmaktadır (OECD/EU, 2019; akt. Çöl, 2021).

Sağlık bakanlığı tarafından belirlenen ilke ve hedefler doğrultusunda, sağlık organizasyonları vergi gelirleriyle desteklenir. Sağlık hizmetlerinin sunulmasından bölgeler sorumlu tutulur. Halk sağlığı, toplum sağlığı hizmetleri ve birinci basamak sağlık hizmetleri doğrudan, ikincil uzman bakımını doğrudan kamu hastaneleri veya özel kurumlar aracılığıyla sağlar. Pratisyenler ilk basamakta görev alarak, ikincil basamağa geçişi azaltmak için çalışırlar. Hastalar kalite ve bekleme süresine göre özel veya kamu sağlık kurumlarını seçebilirler.

Ulusal Sağlık Hizmeti tarafından görevlendirilen doktorlar maaşlı çalışanlardır. Pratisyenler ise bazı müdahaleler için kişi başı ücretlendirilir. Hastane ve ayaktan tedavi ödemeleri ulusal oranlara göre her bölge tarafından belirlenmektedir (OECD/EU, 2019; akt. Çöl, 2021).

Covid-19 pandemisinde halkı bilinçlendirmek için pratik rehberler hazırlanmıştır. Pandemi durumlarına karşı hiçbir hazırlığı olmayan İtalya hızlı bir Covid-19 planı oluşturmak zorunda kalarak, bilimsel komite ile hazırlanma gerekliliğine karar verdi. Resmi web sitesi oluşturularak bilgiler ve güncel Covid-19 kararları ve durumu hakkında bilgiler verilmeye başlandı. Bunun yanında, sosyal medya üzerinden afişler, makaleler ve bilgilendirme metinleri yayımlanmaya başlandı. İş yerleri ve müşteriler arasında risk sınıflaması yapıldı (WHO/EU/ EurObs, 2020: akt. Çöl,2021).

İtalya'da ilk vaka 31 Ocak 2020 tarihinde Roma'da iki Çin'li turistte görüldü. Wuhan'dan İtalya'ya dönen bir İtalyan'da da görüldükten sonra Lombardiya'da 16 vaka daha görüldü. 22 şubat'ta ilk ölüm gerçekleşti ve mart ayının başında virüs bütün İtalya'ya yayıldı. 4 Mart 2020'de okullara 15 gün ara verildi, spor müsabakaları 3 Nisan'a ertelendi. Lombardia bölgesinden başlayıp tüm ülkede sokağa çıkma yasağı kuralı konulmuştur. 21 Mart'ta ise zorunlu olmayan üretim, sanayi ve işletmelerin faaliyetleri durduruldu. (Briscese et al., 2020; akt. Çöl, 2021)

Vakaların pik yapmasından sonra, alınan önlemlerle düşen vaka sayısı ile birlikte Mayıs 2020 itibarıyla 4,4 milyon kişi işlerine dönüş yaptı. Belirli şartlarla cenazelere katılım, ev ve aile ziyaretlerine izin verilmiştir. Bunların yanı sıra, restoranlar ve mağazalar da açılmaya başlamıştır. Diğer ülkelere sınırlar da açılmıştır (Tgcom24, 2020; akt. Çöl, 2021).

Açılmalarla birlikte pek çok bölgede vaka sayılarında dalgalanmalar başlamış ve artış görülmüştür. Bazı bölgelerde eğitime ara verilmiştir. 18 Ekim kararnamesiyle çeşitli etkinlikler ertelenmiş, ortaöğretimde yüz yüze ve uzaktan eğitim birlikte, üniversiteler de ise bölgelere göre karar verilmesi sağlanmıştır. 25 Ekim'de kapalı havuzlar, spor salonları, tiyatro ve sinemaların kapatıldı. Barların ve restoranların 05.00-18.00 saatlerinde hizmet vermesine karar verildi. Ekim ayı sonunda yeni vakalar çoğunlukla evde izole olmaktadır (Ministera della salute, 2021a; akt. Çöl, 2021).

27 Aralık 2020'de ise aşı kampanyası başlatıldı. Öncelik sağlık çalışanlarına ve yaşlı kesime verildi. Biontech ile başlayan aşılama süreci, sonrasında Moderna, AstraZeneca ve Johnson&Johnson aşılarıyla devam etti. 26 Nisan 2021 tarihi itibarıyla toplam 18 milyon doz aşı yapılmıştır (Ministera della salute, 2021b; akt. Çöl, 2021).

Dünya Sağlık Örgütü sitesi verilerine göre, 23 Mart 2022 itibariyle İtalya'da 14 milyon kişi hastalığa yakalanmıştır ve 158 bini ölümlle sonuçlanmıştır. 135 milyon doz aşı yapıldı, 47 milyon kişi tam doz aşılandı. Nüfusun %79,4'ünün aşılandığı anlamına gelir.

Çin Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi

Çin sağlık sistemi devletin yanı sıra özel sektör tarafından da finanse edilir. Kentlerde çalışanlar, ikamet edenler ve doğal afetler için ayrılan üç ayrı sağlık güvencesinden oluşan bir sistemdir. Bu sistem 2009'da başlatıldı ve 2013 yılına kadar nüfusun %95'inden fazlası sağlık güvencesine kavuşturuldu. Sağlık sisteminin %45'i özel sağlık kuruluşlarından oluşmaktadır (Sarıyıldız & Paşaoğlu & Yılmaz, 2021).

2003'te Sars virüsü yayıldığında Pekin'de 175 hastane vardı. 70'ten fazla hastane Sars hastalarını kabul etmekteydi. 1985'te 3,4 milyon sağlık çalışanı olan Çin, 2001'de bu sayıyı 5,5 milyona çıkarttı. 2,4 milyon olan yatak sayısı 3,2 milyona çıkartıldı. 2019 yılında %27,2 artışla doktor sayısı 3,8 milyona ulaştı. 2020 yılında ise Çin'de 100 bin kişiye 434 yatak düşüyor (Sarıyıldız & Paşaoğlu & Yılmaz, 2021).

31 Aralık 2019 tarihinde Çin'nin Wuhan şehrinde görülmeye başlayan zatürre vakalarının, 5 Ocak 2020 tarihinde yeni tip koronavirüs yani Covid-19 kaynaklı olduğu saptanmıştır. 10 Ocak'ta yeni virüsle ilgili rehber yayınlandı. 11 Ocak'ta ilk ölüm gerçekleşti. 23 Ocak'ta virüsün çıktığı Wuhan şehri karantinaya alındı ve şehre giriş çıkışlar kapatıldı (Budak & Korkmaz, 2020).

Tüm ülke, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin liderliği altında salgına karşı mücadele etmek için birlik oldu. 25 Ocak'ta salgınla mücadele için Merkezi Öncü Grup kuruldu. Çin ankarasında 31 bölge, özerk bölgeler ve belediyeler acil sağlık durumları için seferber oldu. Wuhan'ın yer aldığı Hubei eyaleti sert önlemler aldı. Wuhan'a yapılacak olan toplu taşımacılık faaliyetleri 23 Ocak 2020 saat 10.00'dan itibaren askıya alındı. Wuhan'da alınan katı önlemlere rağmen su, elektrik, ısıtma, günlük ihtiyaçların karşılanması ve sağlık gibi hizmetlerin sağlanması aksatılmadan devam etti. Kış tatilinden sonra okullar açılmadı ve her evden sadece bir aile ferdinin dışarı çıkarak evin ihtiyaçlarını karşılayabileceği karantina modelleri kullanıldı (KFA Fuarcılık, 2020).

19 eyalet düzeyindeki birim, Hubei'ye destek gösterdi. 178 sağlık ekibi ve 21618 tıbbi ekip Hubei'ye desteğe gönderildi. Birçok bölgede hastaneler kuruldu. 2 bin 500 yatak kapasiteli iki

hastane on gün içerisinde inşa edildi. İlk etapta 21 ülkeden ciddi tıbbi destek almıştır (KFA Fuarcılık, 2020).

Çin, hastalığı taşıyanların tamamen saptanması ve karantinaya alınması, temaslılarının saptanması, semptomlara sahip olan insanlara test yapılması, bölgelerin karantinaya alınması gibi unsurlara odaklanmayı hedefledi (KFA Fuarcılık, 2020).

Yeni tip koronavirüs salgınının başladığı ve en şiddetli görüldüğü ülke olan Çin, aldığı önlemlerle büyük nüfusuna rağmen virüsle mücadelede en başarılı ülkeler arasında yer aldı. 2020'nin Ekim ayında, Çin, 90 bin Covid-19 vakası ve 4700 Covid-19 kaynaklı ölüm açıklarken, Amerika 7 milyon vaka ve 209 bin ölüm açıkladı. Çin'den 20 kat daha az popülasyona sahip olan Büyük Britanya ise Çin'den 5 kat daha fazla vaka, 10 kat daha fazla ölüm açıkladı.

Dünya Sağlık Örgütü sitesi verilerine göre, Nisan 2022 itibariyle, Çin'de toplam 272,314 vaka, 4,638 ölüm gerçekleşti. 3,2 milyar doz aşı yapıldı. 1,2 milyar insan tam doz aşılandı bu da nüfusun %88,5'inin aşılandığı anlamına gelir.

Türkiye Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi

“Sağlık Dönüşüm Programı” (SDP) adıyla 2003'te başlatılan çalışmalarla, Türkiye sağlık sistemi içerisinde köklü değişiklikler yapmaya başladı. Bu çalışmayla birlikte kamu ve özel sağlık sektör dengesi kurulmasında, finansal yapısında, hizmet sunumunda ve organizasyonda yenilikler yapıldı. Süreç, DB ve Türk uzmanların oluşturduğu komisyon tarafından tamamlanan “Türkiye: Daha İyi Erişim ve Etkinlik İçin Sağlık Reformu” adlı rapora göre gelişmiştir (DB, 2003; akt. Erol & Özdemir, 2014).

Sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması, SDP'nin ilk ana başlığı olarak belirlendi. Buna göre üç sosyal güvenlik kuruluşu olan “Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve SSK” Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında birleştirildi. İkinci başlıkta, birinci basamak sağlık hizmeti olarak nitelendirilen sağlık ocaklarının yerini aile hekimliği sistemi aldı. İkinci ve üçüncü sağlık kurumlarının işletme modeline geçirilmesi, dördüncü ayağında da Sağlık Bakanlığı merkez teşkilatının düzenleyici işlevlerle sınırlandırılmasıdır.

Sağlık Dönüşüm Programı ile birlikte, özel sektör de dahil sağlık finansmanı tek bir yerde toplanarak, Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan hizmet almaları modeline geçilmiştir. SDP sistemiyle birlikte, sağlık sistemini oluşturan 3 ana unsura doğrudan müdahale edilmiştir. Bu unsurlar, örgütlenme, finansman ve sağlık hizmetlerinin sunumu olarak belirlenmiştir. İlk

etapta hizmete başvuranın faydalanabileceği aile hekimliği uygulaması başlatılmıştır. Performansa dayalı ücretlendirme sistemiyle birlikte sağlık çalışanları arasında rekabet ortamı oluşturulmuştur. İnsan işgücünde de değişiklikler yapılmıştır. Sağlık Dönüşüm Programından önce 2002 yılında 11 bin olan taşeron işçi sayısı, 2011’de 120 bine çıkarıldı. Sağlık bakanlığı tarafından yapılan reformlar ve projelerle sağlık sektörü, on yılda (2004-2014) 14 kat büyüdü (Çiçeklioğlu, 2011:67-68;akt. Erol & Özdemir, 2014).

2018 yılı itibariyle 26.252 aile hekimliği, 7.979 aile sağlık merkezi, 776 toplum sağlığı merkezi bulunmaktadır. 889 bakanlık hastanesi, 68 üniversite ve 577 özel hastane toplamda ise 1.534 hastane ve toplam 231.913 hasta yatağı bulunmaktadır. 91.559 hekim ve 126.891 hemşire bulunmaktadır (Sarıyıldız & Paşaoğlu & Yılmaz, 2021).

Aralık 2019’da görülen Covid-19 vakaları, ilk olarak 11 Mart 2020’de Türkiye’de görülmüştür. Dünya’da virüs konusundaki gelişimleri güncel şekilde takip eden Türkiye, sağlık uzmanlarının yer aldığı 31 kişilik bilim kurulu oluşturdu. Kurul, tedavi protokollerini hazırlamak, raporlamak, tedbirlerle ilgili görüş belirtmek, hastalığın durumunu takip etmek görevlerini üstlenmiştir. Vakaların durumuna göre kurul üye sayısı arttı ve sağlıkçı, akademisyenlerin yanı sıra, sosyal bilimciler de kurula eklenmiştir. Kurul Covid-19 rehberi yayınlamak halkı bilinçlendirmeyi hedefledi ve sürekli olarak yeni bilgilerle güncellemiştir. Pandemi süresince Sağlık Bakanlığı web sitesi aktif ve güncel bir şekilde kullanılarak halka bilgilendirmeler yapılmıştır (Sarıyıldız & Paşaoğlu & Yılmaz, 2021).

11 Mart’ta ilk vakanın görülmesinden sonra, 16 Mart’ta ilkokul, ortaokul ve lise eğitimine 1 hafta, yüksek öğretime ise 3 haftalık ara verilmiştir. Spor müsabakalarına seyirci alınmamasına da karar verildi. Hastane ve cezaevi ziyaretlerine kısıtlama getirildi. Camilerde Cuma namazı kılınması yasaklandı. 15 Mart’ta umreden dönen 10.300 kişi karantinaya alınırken, pavyon, diskotek, bar ve gece kulüpleri kapatıldı. 1 gün sonrasında ise sinema, konser salonları, düğün salonları, kafe, kahvehane, masaj salonları, spor salonları ve benzeri kapalı alanlardaki faaliyetlerin durdurularak kapatılması kararı alındı. 17 Mart’ta Covid-19 kaynaklı ilk ölüm gerçekleşti. 19 Mart’ta ülkedeki spor müsabakaları ve ulusal düzeyde gerçekleşen 9 sınav ertelenmiştir. Tüm vakıf ve özel hastaneler pandemi hastanesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. 21 Mart’ta 65 yaş üstü vatandaşlar için sokağa çıkma yasağı getirildi. Berber, kuaför ve güzellik merkezleri de faaliyetlerine ara vermiştir. 22 Mart’ta toplu taşımalarda kapasitenin yarısı kadar taşımacılık yapılması kararı alındı. 23 Mart’ta ise uzaktan eğitimle devam edilmesine karar verildi. 27 Mart’ta sırasıyla, Çin, İtalya, Güney Kore ve Irak

olmak üzere tüm yurtdışı uçuşlarına ara verilmiştir. 11 Nisan'da 30 büyükşehir ve Zonguldak'a 2 hafta süre için giriş çıkışlar durduruldu (Sülkü & Coşar & Tokatlıoğlu, 2021).

Pandemi süresince sigortalı, sigortasız fark etmeksizin herkes, test kitlerinden, koruyucu maskelerden ve tedavilerden yararlanabilecektir. Hızlı şekilde inşa edilen hastaneler, acil durumlarda müdahaleler için yüksek yatak kapasitesine sahip ve istenildiğinde normal odaları yoğun bakım odası haline getirebilir bir şekilde inşa edildi. Sıkıntısı çekilen solunum cihazları yerli üretimle hızlı şekilde sağlandı. Vatandaşların sağlık ve risk durumunu takip edebilmek için bir mobil uygulama yaratıldı. HES kodu sistemi getirilerek kimlerin kimlerle temas ettiği ve kimlerin riskte olduğu takip edilmeye başlanmıştır. E-Nabız sistemi kullanılarak da test sonuçlarını öğrenme imkanı sağlanmıştır (Sarıyıldız & Paşaoğlu & Yılmaz, 2021).

Çin'den satın alınan Sinovac aşısı 30 Aralık 2020'de Türkiye'ye ulaştı. 2021 Ocak ayında Türkiye'de aşılannmaya başlandı. Toplam 147 milyon doz aşı yapıldı. Dünya Sağlık Örgütü sitesi verilerine göre, 3 Ocak 2020'den 6 Mayıs 2022'ye kadar 15.038.495 Covid-19 vakası görüldü. Bunların 98.819'u ölümle sonuçlandı.

KKTC Sağlık Sistemi ve Covid-19 Pandemisi

Sicilya ve Sardunya'dan sonra, 3.355 km² yüz ölçümüyle Akdeniz'in 3. en büyük adası olan KKTC, 2017 tahminlerine göre 326,000 nüfusa sahiptir. Türkiye'ye 65km uzaklıktadır. Dr. Burhan Nalbantoğlu Devlet Hastanesi, Gazimağusa Devlet Hastanesi, Girne Dr. Akçiçek Devlet Hastanesi, Lefke Cengiz Topel Hastanesi olmak üzere 4 büyük devlet hastanesi ve 16 sağlık ocağına sahiptir (Ergin & Sarpkaya & Özel & Aylanç & Dal, 2015).

KKTC'de ilk vaka, 10 Mart 2020'de Almanya'dan gelen turist grubunda görüldü. İlk vakanın görülmesinin ardından bakanlık tarafından alınması gereken tedbirler ve temizlik önerileri hakkında bilgi verildi (KKTC Sağlık Bakanlığı, 2020; akt. Aydın & Bağrıaçık & Kaya,2020). Okullar 22 Mart'a kadar tatil edildi. Toplu gerçekleşen etkinlikler iptal edildi. Yurt dışından giriş yapan kişilere 14 gün karantina zorunluluğu getirildi (KKTC Bakanlar Kurulu Kararları, 2020; akt.Aydın & Bağrıaçık & Kaya,2020).

12 Mart'ta vaka sayısının 2'ye çıkmasıyla taksiler dışındaki toplu taşıma araçlarına kullanım yasağı geldi. Okullarda eğitime verilen ara da uzatıldı. 1102 numaralı koronavirüs hattı devreye girdi. Bazı gruplar dışındaki tüm kamu personeli izinli olarak iş bıraktı. Market, eczane, fırın ve benzin istasyonu hariç bütün işletmeler faaliyetlerini durdurdu. Mağusa devlet hastanesi karantina hastanesi olarak kullanılmaya başlandı. Ülkeye sadece KKTC

vatandaşlarının ve özel izinlilerin giriş yapabilmesine karar verildi (KKTC Sağlık Bakanlığı, 2020; KKTC Bakanlar Kurulu Kararları, 2020; akt. Aydın & Bağrıaçık & Kaya, 2020).

18 Mart tarihinde 13 pozitif vakaya rastlandı ve toplam vaka sayısı 20'ye ulaştı. Vakaların 18 tanesi Alman turist kafilesinden, 2 kişi ise İngiltere'den gelen KKTC vatandaşı olduğu açıklandı. 22 Mart tarihinde 14 günlük kısmi sokağa çıkma yasağı kararı alındı. Sadece temel ihtiyaçlar için sokağa çıkılabildi. Sokağa mazeretli olarak çıkacak olan kişilerin polisten izin alabilmeleri için mesaj hatları kuruldu. 27 Mart'ta Karpaz bölgesindeki 15 yerleşim yerinde tam sokağa çıkma yasağı ilan edildi. 31 Mart'tan itibaren ise gece 21.00-06.00 saatleri arasında tam sokağa çıkma yasağı uygulanmaya başlandı (KKTC Sağlık Bakanlığı, 2020; akt. Aydın & Bağrıaçık & Kaya, 2020).

10 Mart'tan ay sonuna kadar 1262 test yapıldı ve 70 vakaya rastlandı. 70 vakanın 3 tanesi yoğun bakımda takip altına alındı, 1 tanesi ise vefat etti. Bu süre içerisinde bakanlık tarafından 86 duyuru yapıldı (KKTC Sağlık Bakanlığı, 2020; akt. Aydın & Bağrıaçık & Kaya, 2020).

Mayıs ayına gelindiğinde ise, normalleşmenin ilk adımları atılmaya başlandı. Kısmi sokağa çıkma yasağı ve yasak olan şehirler arası seyahat 4 Mayıs itibariyle kaldırıldı. Sokağa çıkma yasağı sadece pazar günleri uygulanmaya devam etti. 11 Mayıs tarihinde tedavi gören son hasta da taburcu edildi. Hiç vaka bulunmamasıyla birlikte memurlar iş başı yaptı. 1 hafta sonra da kuaförler ve berberler faaliyete başladı. 24'ünde toplu ibadet yerleri, 27'sinde ise spor salonları açıldı. Mayıs ayında 19107 testten hiç pozitif vakaya da rastlanmadı (KKTC Sağlık Bakanlığı, 2020; akt. Aydın & Bağrıaçık & Kaya, 2020).

Temmuz ayında uçuşların açılmasıyla yine vakalar görülmeye başlandı. Ülkelere göre kategoriler belirlendi. A kategorisinde bulunan ülkelerden gelecek yolcuların adaya varmadan 72 saat önce yaptıkları negatif test sonuçları göstermeleri, B kategorisindeki ülkelerden adaya gelecek olan yolcular için çift PCR testi ve C kategorisindeki ülkelerden adaya gelecek olan yolcular için varmadan 72 saat önce yapılmış negatif PCR testi ve kendilerinin karşılayacağı 14 günlük karantina şartları getirildi. Bu ay içerisinde toplam 32195 test yapıldı ve 37 vaka tespit edildi. 2 ay aradan sonra KKTC'de tekrardan koronavirüs vakaları görülmeye başlandı. Uçuşların başlamasıyla vakalarda da artış olmaya başladı. Ağustos ayında 50800 test yapıldı ve 186 vaka tespit edildi (KKTC Sağlık Bakanlığı, 2020; akt. Aydın & Bağrıaçık & Kaya, 2020).

9 Ekim 2020’de 500 yataklı acil durum hastanesinin proje ihalesi yapıldı. 13288 metrekare kapalı alanı olacak olan hastanede, 24 yoğun bakım yatağı, tekli odalarda 64 hasta yatağı ve 12 acil müşahede yatağı olmak üzere toplam 100 yatak, 6 ameliyathane, 2 röntgen, 2 ultrason, 1 tomografi, 1 MR ve 1 anjiyo cihazı mevcut bulunması planlandı. Proje Türkiye Cumhuriyeti tarafından desteklenerek gerçekleşti. 45 günde tamamlanan hastane 15 Kasım’da hizmete açıldı.

Türkiye’den gelen ilk aşularla birlikte 15 Ocak 2021’de KKTC’de aşılama başladı. İlk etapta Türkiye’den 20bin doz aşı adaya getirildi (Lefkoşa be Bülten,2021). İlk olarak 65 yaş ve üzeri kişilerin yanında özel durumu olanlar da aşılandı. 21 Haziran tarihine kadar Türkiye’den gelen aşı doz sayısı 290bine ulaştı. 8 Nisan 2022 tarihine kadar, 300,933 tek doz, 311,718 aşı serisini tamamlamış, 183,247 üçüncü doz, 80,957 dördüncü doz olmak üzere 850.171 doz aşı yapıldı.

2021’nin ilk ayında artış gösteren yerel vakalarla birlikte durumun kontrolünün zorlaştığı ve hastane, doktor, hemşirelerin yetersiz kalacağı tespit edildi. 26 Ocak 2021 tarihinde bu öngörüler doğrultusunda alınan kararlarda, Girne ve Lefkoşa ilçelerinde artan yerel bulaş sebebiyle Girne bölgesi 2 Şubat’a, Lefkoşa bölgesi ise 3 Şubat’a kadar tam kapanmasına ve iş yerlerinin faaliyetlerini durdurması kararı alındı. Bunun yanında diğer ilçelerden de Girne ve Lefkoşa’ya girişler ve çıkışlar durduruldu. Bu ilçeler dışındaki ilçelerde ise, sokağa çıkma yasağının başlangıç saat 20.00 olarak belirlendi. 27 Ocak’tan 10 Şubat’a kadar eğitim faaliyetlerinin çevrim içi yapılmasına karar verildi. Spor faaliyetleri durduruldu. Toplu etkinlikler iptal edildi. 4 Şubat 2021 tarihinde toplanan bulaşıcı hastalıklar üst komitesi aldığı kararla 5 Şubat’tan 15 Şubat’a kadar tam kapanma kararı alındı. 22 Şubat’tan itibaren kademeli açılım başladı. Böylelikle KKTC’de ikinci kez yaşanan tam sokağa çıkma yasağı da sona erdi.

12 Şubat’ta 2. doz aşılmalara başlandı. Vatandaşların test ve aşı durumlarını sorgulayacak “Adapass” sistemi kuruldu. 1 Eylül’de PCR ve Antijen testleri ücretli oldu. 18 yaş altı kişiler, sosyal yardım alan kişiler ve aşılı kişiler için antijen testleri ücretsiz oldu. 9 Eylül’de eczanelerde antijen testi yapılmaya başlandı. Mekanlara aşısız kişilerin girmesi yasaklandı ancak 7 gün içerisinde yapılmış PCR veya Antijen testiyle girebilmeleri kabul edildi.

1 Mart 2022 tarihinden itibaren tam aşılı yani çift doz, Johnson tek doz yapılmış ve 14 gün geçirmiş kişiler için ülkeye girişte test istenmemeye başlandı. Çift doz aşılı kişiler için 270 gün geçmemiş olması şartı koyulmuştur. 270 günü geçen çift aşılı kişiler için hatırlatma dozu

istenir. Aşısız veya eksik aşıları kişiler için 72 saat önceden yapılmış PCR testi istenmektedir. Okul/Özel eğitim, huzurevi, bakımevi, cezaevi çalışanları hariç diğer sektörlerde çalışan kişilerin haftalık test yapmaları gerekmemektedir. Aşısız ve eksik aşıları kişiler ise 72 saatte bir test yapma zorunluluğu devam ettirildi. Aşı programı 5 yaştan itibaren devam ettirildi. 2022 Nisan ayında ada içi sınır geçişlerinde test zorunluluğunun kaldırılmasına karar verilmiştir. İzolasyon süresi testsiz şekilde 10 gün yapıldı (KKTC Bakanlar Kurulu Kararları, 2022).

KKTC Sağlık Bakanlığı sitesi verilerine göre, 22 Mayıs 2022 itibariyle 6,964,112 test yapıldı. 94,695 pozitif vakaya rastlandı. Hayatını kaybeden vaka sayısı 237 olarak tespit edildi.

Covid-19 Pandemi Döneminde Çevrim içi Düzene Geçiş

Covid-19 pandemisinin başlamasıyla virüsün yayılmaması için evlerinde kalan insanlar, işlerinden, eğitimlerinden, sosyal çevrelerinden kısacası dış dünyalarından da izole olmuş bulundular. Birçok faaliyette aksaklıklar yaşandı. İş dünyasının neredeyse tüm sektörleri, hizmet sektörü, eğitim, öğretim unsurları ve sosyal faaliyetlerde aksaklıklar, kapanmalar yaşandı.

İş dünyasıyla birlikte, her ülkede olmazsa olmaz olan eğitim sistemi pandemiden en çok etkilenen sektörlerden olmuştur. Yüz yüze gerçekleştirilen ilköğretim, ortaöğretim, lise ve üniversite eğitimi yanında, kurslar, sertifika programları, workshoplar da pandemiden etkilenerek yarım kaldı.

İzolasyon ve karantina süreçlerinde insanların birbirlerinden uzaklaşması, yaşanan iletişim kopuklukları, hizmet eksiklikleri ve izolasyon süreçlerinde evde yapılacak aktivitelerin tükenmesiyle insanlar erişimi kolay olan dijital platformlara yöneldi. Dijitalleşmeyle birlikte iş hayatı, eğitim sistemi, sosyal alanlarda yeni sistemler, çalışma prensipleri, yeni fikirler ve reformlar ortaya çıkmaya başladı. Yeni telefon uygulamaları, bilgisayar programları, alışveriş modelleri, web siteler yaratıldı.

İş yerleri toplantılarını, alışverişlerini, ar-ge ve günlük çalışmalarını dijital uygulamalar üzerinden gerçekleştirerek devam ettirdi. Çevrim içi (Online) alışveriş sitelerinin sayısı çoğaldı. Bazı alışveriş sitelerinin çalışma prensiplerinde geliştirmeler ve düzenlemeler de yapıldı. Eğitim, yeni kurulan ağlar üzerinden gerçekleştirilmeye devam etti. Sosyal çevrelerinden uzak kalan insanlar kendilerine sohbet edebilecekleri ortamlar, dijital ortamda sosyalleşebilecekleri aktiviteler geliştirmeye başladı. İzolasyon sürecinde gerçekleştirilemeyen aktiviteler (konser, tiyatro, sergi vb.) dijital kanallarda gerçekleştirilmeye başlandı.

İnternet üzerinden birçok şeye erişimin daha hızlı ve kolay olmasından dolayı, yüz yüze gerçekleştirilen çoğu etkinlik de çevrim içi gerçekleştirilmeye başladı. Festivaller, özel aktivite günleri, egzersiz grupları, workshoplar, ustalık sınıfları, konserler vb. etkinlikler de dijital ortama taşınarak sürdürülebildi.

Çevrim içi etkinliklerin zaman zaman yüz yüze etkinliklerin yanında farklı bir opsiyon olarak sunulduğunu da günümüzde görmeye devam ediyoruz. Kilometrelerce yol kat etmeden de almak istediğimiz hizmeti, eğitimi, ürünü kolaylıkla almaya pandemi sayesinde alıştık diyebiliriz. 2 yıldır hayatımıza şekil veren pandemi sürecinde bazı geleneksel alışkanlıklarımızdan da vazgeçerek modern, internet çağına daha da ayak uyduruyoruz. Örneğin; dünyanın diğer ucunda yaşayan bir eğitmenin internet üzerinden gerçekleştirdiği eğitim programına evinizden, bir tıkla erişim sağlayabilirsiniz.

Covid-19 virüsünün insanların hayatına girmesiyle, internet ortamına üretici ve tüketici olarak hızla adapte olarak yeni bir sektör de oluşmaya başladı. Herhangi bir binaya sahip olmadan internet üzerinden ticaret, öğretmenlik, yeni girişimler yapılabilir. Tüketiciler, market alışverişinden eğitim hizmetlerine kadar dijital ağlar üzerinden erişim sağlayabiliyor. Bunun yanında internet aracılığıyla sosyal iletişim ve bağlantıları da gerçekleştirilebilmektedir.

Eğitim

Eğitim, belirli bir amaç doğrultusunda insanları yetiştirme sürecidir. Bu süreçte insanda kişilik olarak değişiklikler olur. Okullar sürecin en önemli bölümünde yer alır. Eğitim, okulların yanı sıra ailede, iş yerinde, asker ocağında, camide vb. insanlardan oluşan gruplar içerisinde de gerçekleşir. Kasıtlı öğrenimin yanında yaşantı yoluyla kendiliğinden gelişen öğrenim de şekli vardır. Eğitim biçimini formal ve informal olarak ikiye ayırabiliriz. Formal eğitim, belirli bir program çerçevesinde, informal eğitim ise yaşam içinde kendiliğinden oluşan bir süreçtir (Fidan, 2012 S.4).

İnformal Eğitim

İnformal eğitimde kişi çevresiyle etkileşimde buldukça istemsizce yeni şeyler öğrenir. Eğitim kendiliğinden gelişir. Bu eğitim şeklinde gözlem ve taklit çok önemli yer tutar. Gözlem ve taklit ederek toplumun bizden beklentilerini öğrenerek o doğrultuda kendimizi geliştirmeye çalışırız, taklit ederiz. Örneğin, ilkel kesimlerde çocuklar büyüklerini taklit ederek gelişim gösterir. Gözlem ve taklitlerle bazen istenmeyen davranışlar da öğrenilir. Sigara içmek gibi.

Gelişen ve büyüyen toplumlarda yeterli olmayan informal eğitim planlı eğitim sistemiyle desteklenmiştir. Okullar bu süreçte en büyük yeri tutan kurumlardır. Formal ve informal eğitim süreci birlikte aynı ortamda bulunur. Bazı zamanlarda formal, bazı zamanlarda ise informal eğitim anlayışı daha baskın olarak görülür.

İnformal eğitimde aile çok önemlidir. Karakter ve kişiliğin oluşturulması sürecinde davranışlar ailede kazanılır. İlk olarak çocuklar ailede anne-baba ve/veya sevdikleri aile büyüklerini örnek alarak davranışlarını taklit eder. Her ailenin kuralları vardır. Hangi davranışların nerede doğru olabileceği, nerelerde sergilenmemesi gerektiği, doğruların ve yanlışların ilk öğrenildiği, terbiye davranışlarının kazandırılmasının sağlandığı ilk ortamdır (Fidan, 2012 S5-6).

Formal Eğitim

İnformal eğitime göre daha planlı, programlı ve bir amaç doğrultusunda uzman kişiler aracılığıyla verilen bir eğitimidir. Baştan sona kadar kısıtlı bir süre içerisinde, özel bir ortam ve mekanda denetimli olarak yürütülür. Sonucunda ise olumlu davranışların kazanılması hedeflenir. Planlı, programlı ve kurallar içermesi formal eğitimi oluşturur.

Formal eğitim, okullarda ve benzeri kurumlarda gerçekleştirilir. Toplumlar kendilerine uygun insanları kendi programları ve sistemleriyle yetiştirir. Bu insanların gelişimini gelişigüzel ve tesadüflere bırakmayan, planlı bir eğitim türü kullanmaktadır. Toplumlar bu nedenle eğitimi bir kamu hizmeti olarak kurumlarda vermektedir.

Gelişen toplumlarda iş bölümleri de çeşitlilik kazanır. Bu mesleklerde uzmanlaşmak gereksinimdir. Birçok bilgi ve becerinin uzmanlar tarafından verilmesi gerekmektedir. İnformal eğitim süreci, iş becerileri ve teknolojileri aktarmakta başarılı değildir. Toplumsal olarak hedeflenen bu davranış değişikliklerinin gerçekleşmesi ancak okul ve/veya aynı nitelikleri taşıyan kurumlar aracılığıyla gerçekleşebilir.

Formal eğitim, örgün ve yaygın olmak üzere ikiye ayrılır. Örgün eğitim, okul öncesinden başlayıp belirli yıllara ayrılarak, sonunda başarılı olan öğrencilere diploma veya akademik derece verilerek okul ya da aynı niteliği taşıyan yerlerde gerçekleştirilen eğitim türüdür. Yaygın eğitim ise, her yaşta insanın yararlanabileceği, meslek alanlarında yeterli olmayı hedefleyip örgün eğitim alamayan veya alıyor olan kişilerin katıldığı formal eğitim türüdür (Fidan, 2012 S.4-5).

Covid-19 Pandemisi Döneminde Dünya’da Eğitim

Tüm dünya devletleri tarafından mecburi uygulanan izolasyon, mesafe ve seyahat kısıtlamalarıyla birlikte aksayan yüz yüze eğitimin tek alternatifi çevrim içi eğitim yöntemi oldu. Çevresindeki teknolojik imkanları kullanarak internet ortamından eğitim vermeye adapte olmaya çalışan öğretmenler ve eğitim almaya çalışan öğrenciler, ülkelerin altyapılarına bağlı olarak eş zamanlı veya eş zamanlı olmayarak çevrim içi eğitim uygulamalarını kullanmışlardır. Ülkelerin altyapı durumuna göre dersler televizyon veya radyodan da verilmekteydi. Hiçbir teknolojik imkana sahip olmayan ülkelerde ise basılı eğitim materyalleriyle eğitimde devamlılık sağlanmaya çalışıldı.

Avrupa’da salgının ilk şiddetini gösterdiği İtalya’da 5 Mart 2020’de okulları kapanmıştır. Arnavutluk, Yunanistan, Çekya ve Romanya da İtalya’dan hemen sonra okulları kapatmıştır. Gereken tedbirleri zamanında almadığı için eleştirilen İngiltere ise, okulları en son kapatan ülke olmuştur. Avusturya’da Eduthek platformu ve ORF-1 kanalı üzerinden eğitim çevrim içi olarak devam ettirildi. Bulgaristan’da çevrim içi ders kitapları ve internet seminerleri öğrenci ve öğretmenlere destek olmuştur. BNT-2 ve BNT-4 televizyon kanallarından da ders programları sunulmuştur (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020).

Amerika’da ise 48 eyalette 124 bin devlet okulu kapanmıştır. 50 eyalette ise 1100 kolej ve üniversite yüz yüze dersleri iptal etmiştir. Öğrencilerini sınavla değerlendiremeyen eğitim kurumlarına bir yıl sınavlardan feragat hakkı ABD eğitim bakanlığı tarafından verildi. ACT (American College Test) ve SAT (Scholastic Aptitude Test) üniversite giriş sınavları da ertelenmiştir. Güney Amerika’da, Brezilya, Ekvator, Şili ve Arjantin en hazırlıklı ülkelerdendi. Ülkeler ayrı ayrı kapanmalara giderken yükselen vakalardan dolayı Güney Amerika genelinde kapanma gerçekleştirildi. Kolombiya’da internet erişimi olan öğrenciler için Aprender Digital platformuna materyaller yüklenerek eğitim sürdürülmeye çalışılmıştır. İnternet erişimi olmayanlar için ise televizyon ve radyo kanallarından eğitici yayınlar yapıldı. Peru’da da Platforma Unica platformu üzerinden aynı uygulama yapılmaktadır (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020).

Virüsün ilk görüldüğü ülke olan Çin, uzaktan eğitime geçen ilk ülke olmuştur. 270 milyon ilk ve orta okul, lise, üniversite öğrencisi pandemiden dolayı kesintiye uğrayan eğitimden etkilenmiştir. Birçok okul çevrim içi canlı ders ve televizyondan videolu öğretim gerçekleştirdi. Öğretmenler öğrencilere evde çalışma planları göndererek, öğrencilerin kendi

kendilerine öğrenme ortamları yaratıldı. WeChat ve Dingtalk aracılığıyla bağlantılar kurulması ve derslerin genel olarak asenkron devam ettirildiği bahsedilmiştir (Yaman,2021).

Çin Milli Eğitim Bakanlığı öncü grubu, “Dönem İçinde Çevrim içi Öğretim Organizasyonu ve Genel Kolej ve Üniversitelerin Yönetimi Konusundaki Yol Gösterici Görüşler, Salgın Önleme Sürecinde Eğitim ve Öğretimin Bilgi Teknolojileri ile Desteklenmesine İlişkin Tebliğ ve Salgın Önleme ve Kontrol Bildirimi Sırasında Hedeflenen Öğretmen Çalışmasına İlişkin Kontrol ve Çeşitli Öneriler” gibi konuları masaya yatırmıştır. COVID-19 salgını süresince okulların öğrencilere "Okul yok ama dersler var", "Okul kapalı, ancak öğrencinin öğrenimi çevrim içi olarak devam ediyor" veya "Çevrim içi olarak evde ders çalışma" gibi sloganları kullanarak salgının psikolojik etkisini de azaltma hedeflenmiştir.

Güneydoğu Asya’da da okullar kapatılmış ancak teknolojik imkanların çevrim içi eğitim için yeterli olmadığı konusu tartışılmıştır. Bu nedenle çevrim içi eğitim üzerine pek bir çalışma planı yapılamamıştır (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020).

Orta Asya’da ise, birçok ülke uzaktan eğitime geçmiştir. Kırgızistan’da EITR televizyon kanalı ders yayınlarını yapmıştır. Televizyon kanalı yanında Youtube platformu üzerinden ve e-kütüphaneden de Kırgız, Rusça, Tacik ve Özbek dillerinde ücretsiz eğitim verileri yayımlandı. Kazakistan ve Özbekistan’da da televizyon kanalları ve Facebook üzerinden eğitim yayınları yapılmıştır. Vaka sayısı bildirilmeyen Tacikistan ve Türkmenistan’da ise eğitim yüz yüze devam etmiştir. Rusya’da da tüm okullar kapatılmıştır. Endonezya ve Afganistan’da da okullar kapanmış, televizyon kanalları üzerinden eğitim devam ettirilmiştir. Arap ülkelerinde birçok ülke kendi çevrim içi öğrenme platformunu kullanmıştır. Ürdün DARSAK 1 ve DARSAK 2 platformunu kullanmıştır. Lübnan, Microsoft şirketinin tüm seviyeler için geliştirdiği platformu kullanmıştır. Katar, Microsoft Teams adındaki platform üzerinden video dersleri kullanmıştır. Mısır’da Edmodo platformu aracılığıyla öğretmen ve öğrenciler uzaktan erişimle eğitime devam edebildi. Irak’ta Newton ve E-parwarda platformları üzerinden eğitim devam ettirildi. Sudan, Mısır, Filistin, Suriye, Ürdün, Fas, Lübnan, Tunus, Katar ve Moritanya da televizyon kanallarında eğitim yayınları düzenledi. Avustralya’da eğitim ile ilgili sorumluluk eyaletlere bırakılmıştır. Birçoğu çevrim içi eğitimle eğitim sürecini devam ettirmiştir (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020).

Çoğunluğu gelişmemiş ülkelere oluşan, Afrika kıtasında ise durum vahimdir. Uzaktan eğitimi imkanının pek olmadığı Afrika’da eğitim durma seviyesine gelmiştir. Bazı özel ve devlet okullarında ise akademik dersler yanında resim, müzik dersleri de devam ettirilmiştir.

Uzaktan eğitim imkanları olan okullarda Google classroom, Zoom, Edmodo, uLesson gibi platformlar kullanılarak öğretmen-öğrenci arasında iletişim sağlanarak eğitim devam ettirildi. Pandemi döneminde eğitimden en fazla geri kalma tehlikesi olan ülkeler, Nijer, Mali, Çad, Liberya, Afganistan, Gine, Yemen, Moritanya, Nijerya, Pakistan, Senegal ve Fildişi Sahili olarak belirtilmiştir (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020).

Covid-19 Pandemisi Döneminde Türkiye’de Eğitim

Türkiye’de eğitimin durdurulmasıyla 25 milyon öğrenci etkilenmiştir. Türkiye’de, 14 Mart 2020’de okulların kapanmasının ardından, MEB’den yapılan açıklamayla 23 Mart 2020 tarihinde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve TRT’nin bazı kanalları üzerinden, ilk ve orta okullara yönelik yayınlar yapılarak eğitimin sürdürüleceğini duyuruldu (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020). Devlet okulları EBA’yı kullanırken, özel okullar kendi sistemlerini kullandı. EBA, okul öncesinden lise düzeyine kadar tüm kademeler için ders materyali, videolar, e-kitaplar ve etkinlikler paylaşılmıştır. GSM operatörleri 8GB’a kadar ücretsiz internet imkanı sağlamıştır (Telli & Altun, 2021). 23 Mart tarihinde TRT yayınlarına başlamış, hangi öğrencilerin ne saat ders alacağını duyurmuştur. EBA üzerinden de asenkron olarak dersler yapılmıştır. Veliler için de çocuklar hakkında birçok bilgilendirici programlar yayınlandı. Üniversitelerde ise, UZEM (Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi) olan üniversiteler bu sürece kolay adapte olmuştur. UZEM ve altyapısı olmayan üniversiteler ise, Anadolu Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi’nin mevcut uzaktan eğitim materyallerini paylaşmasıyla sistemden yararlanmaya başlamışlardır (Eken & Tosun & Tuzcu Eken,2020).

Yükseköğretim Kurulu, üniversitelerin de çevrim içi eğitime geçmesini hızlıca gerçekleştirmiştir. “YÖK Dijitalleşiyor” projesi, 2019 yılında Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da sekiz üniversitede başlayarak gerçekleştirilmiştir (Sezgin & Karabacak, 2020). Oluşturulan “YÖK Dersleri Platformu”, farklı üniversitelerde yayınlanan uzaktan eğitim ders içeriklerinin platformda toplanarak, çevrim içi eğitime hazır olmayan üniversitelerin dijital kaynak ihtiyacını gidermelerini sağlamıştır. Aynı zamanda ücretsiz olarak öğrencilerin faydalanması için de erişime açılmıştır. K12 okulları ve üniversiteler kendilerine ait olan çevrim içi altyapılarıyla, derslerini görüntülü görüşme platformları üzerinden yüz yüzeymiş gibi sürdürmüştür (Telli & Altun, 2021).

Covid-19 Pandemisi Döneminde Çevrim içi Etkinliklerin Gerçekleştirilmesi

Covid-19 pandemisinin başlamasıyla fiziksel mekanlar sosyal mekanlara aktarılmıştır. Pandemi sürecinde müzik dinleme ve üretme faaliyetleri tamamen sosyal alana taşınmıştır. Sosyal medya, sanat faaliyetlerinin ev ortamından topluma, kitlelere ulaştırılmasına aracılık yapmıştır. Sosyal medya üzerinden sürdürülen kültür-sanat etkinlikleri insanların sosyalleşme ve dayanışma ihtiyaçlarını gidermektedir. İnsanların kendi zevklerine uygun etkinlikleri canlı veya kayıtlı olarak takip edebilmesi ve yorum yazabilmesi, fiziki konserlerde ulaşması zor olan sanatçılara az olsa da ulaşabilme imkanı sağlamaktadır. En sık toplanma alanı olarak kullanılan kafe ve restoranların kapatılması, konser salonları, sinema salonlarının vb. fiziki kültür sanat etkinliklerinin gerçekleştiği mekanların kapatılmasıyla, bu alanlarda geçirilen süreler de sosyal medya, dijital platformlarda geçirilmeye başlandı.

İnstagram, Facebook ve Youtube üzerinden canlı olarak düzenlenen konserler, sanal festivaller, online eğitimler, online söyleşiler, sempozyumlar ve konferanslar karantina sürecinde çevrim içi olarak düzenlenen etkinliklerdendir.

Çevrim içi olarak gerçekleştirilen etkinliklere örnek olarak, 24. Uluslararası Ankara Caz Festivali, 6.sı gerçekleşen Adıyaman Uluslararası Müzik Festivali, @kendinehas instagram hesabı üzerinden gerçekleştirilen “Evde Kal Fest.”, Bigburn elektronik müzik festivali, dünyadan örnekler ise, One World: Together at home tek günlük çevrim içi festivali Dünya Sağlık Örgütü ve Global Citizen iş birliğiyle gerçekleştirildi. BBC Radyo 1’in düzenlediği Big Weekend festivali gibi etkinlikler de çevrim içi olarak gerçekleştirildi. Montreux Caz Festivali de kendi arşivini kamusal erişime açmıştır.

İlgili Araştırmalar

1) PANDEMİ DÖNEMİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENMEYE HAZIR BULUNUŞLUKLARININ VE UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN DENEYİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nursemin Ünal, Nevin Şanlıer ve Ahmet Zeki Şengil tarafından yapılan çalışma, İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisinde 2021 yılında yayınlanmıştır. 9. Cilt, 1. sayısında yer verilmiştir. Makalenin içeriğinde üniversite öğrencilerinin çevrim içi eğitim sürecine teknolojik ekipman açısından ne kadar hazır olduklarını yazılmıştır. Covid-19 pandemisiyle birlikte eğitimde teknolojinin kullanılması gündeme gelmiştir. Uzaktan eğitim ve çevrim içi öğrenme kavramları gündeme gelmiştir. Bu çalışma vakıf üniversitesi öğrencileri tarafından doldurulan form verileriyle yapılmıştır. 435 öğrencinin verileriyle çalışılmıştır. Öğrenci Tanıtıcı Bilgi Formu ve Çevrim içi Öğrenme Hazır Bulunuşluk Ölçeği ile donelere ulaşıldı. Öğrencilerin birçoğu cep telefonlarını ve bilgisayarını kullanırken uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantı problemi ile karşılaştığını ifade etti. Öğrencilerin %67.40'lık bir kısmı uzaktan eğitimin tekrar etme olanağı oluşturduğunu ifade ederken, çevrim içi hazır bulunuşluk düzeylerinin iyi olduğu değerlendirildi. Teknolojik aletlerin tümünü ve sorunsuz internet bağlantısına sahip olanların çevrim içi öğrenme hazır bulunuşluk ve alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu tespit edildi.

2) COVID-19 Salgını Sürecinde İstanbul'daki Sanat Müzelerinin Erişilebilirliği: Sosyal Medya ve Dijital Uygulamalar Üzerinden Bir Değerlendirme

Aslıhan Erkmen, M. Ali Kılıç ve Derya Kutsal tarafından gerçekleştirilen çalışma, 2020 yılında MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisinde yayınlanmıştır. Bu çalışmada Covid-19 salgını sebebiyle kapanan müzelerin dijital alanlara taşınarak bu kapanmalarla nasıl başa çıkabildikleri araştırılmıştır. Sanatın dijitalleşme konusundaki başarıları üzerinde durulmuştur. Karantina dönemi zaman aralığı olarak esas alınmış; araştırma dijital kanallar, sosyal medya kullanımı ve çevrim içi anket çalışması yöntemiyle yürütülmüş; elde edilen nitel ve nicel sonuçların değerlendirilmesi yapılarak müzelerin salgın döneminde izleyiciye erişiminin yapısı belirlenmeye çalışılmıştır. Kamuya bağlı müzelerin dijital ortamda koleksiyonlarını izleyiciye yeterince ulaştıramadıkları, özel müzelerin pandemi sürecinde takipçi sayılarını artırdıkları araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.

3) Pandemi Döneminde Sanat Eğitimi

Prof. Dr. Turan Sağer tarafından yapılan alışma, İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 7. cilt, 2 sayısında, 2021 yılında yayınlanmıştır. Çalışmada Covid-19 pandemisi döneminde uzaktan sanat eğitime ilişkin kavramlar, eğitim teknolojileri, uygulamalar ve çalışmalar incelenerek genel bir görünüm ortaya konulmuştur. Nitel bir çalışmadır. Araştırmada sanat alanında uzaktan eğitimin zorunluluk olduğu ortaya çıkmıştır. Kaynak eşitliliği, öğrencinin zamandan bağımsız şekilde eğitim sürecine dahil olabilmesi, uzaktan eğitimin olumlu yönleri olarak belirtilmiştir. Teorik derslerde adaptasyon sorunları, uygulamalı derslere göre daha sık görölmektedir. Bunun sebebi olarak fiziksel temas, geri dönütler, teknolojiyle ilgili problemler olduğu görölmüştür. evrim içi ve yüz yüze sanat eğitimi birlikte yapılarak alternatif bir öğrenme modeli olabileceği tartışılmıştır.

4) Pandemi Döneminde Tiyatro ve İstanbul'daki Özel Tiyatroların Dijital Açılımlarına Genel Bir Bakış

Derya Aydoğan ve Özge Aydoğan tarafından gerçekleştirilen alışma, ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisinde 2021'de yayınlanmıştır. Çalışmada, kısıtlama ve kapanmalardan etkilenen tiyatro etkinliklerinin dijital ortama taşınması konusu çalışılmıştır. Dünya'da ve Türkiye'de eski kayıtların erişime açılması, dijital ortamlara uygun projelerin geliştirilmesi, online gösterimlerin yapılması, interaktif uygulamalar denenmesi gibi geniş kapsamlı çalışmalar gerçekleştirildi. Tiyatroda hareketlilik sağlandı. Ancak kamu desteği almayan, sadece bilet satışlarına bağlı özel tiyatrolar finansal zorluklar yaşadı.

5) Müzik Öğretmenlerinin Bakış Açısından Pandemi Döneminde Online Eğitim

şefika Topalak tarafından gerçekleştirilen bu alışma, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde, 2021 yılında yayınlanmıştır. Müzik öğretmenlerinin pandemi dönemi online eğitim ortamlarına yönelik görüşlerini incelemek ve online eğitim sürecinde yaşadıkları eğitimin görünümünü belirlemek amacı ile bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, 12 katılımcıdan oluşmuş ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesi ile belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla elde edilen veriler, içerik analiziyle sonuçlandırılmıştır. Araştırma sonucuna göre, senkron hataları, cihazlara ulaşma, alt yapı ve internet erişimde sorun yaşandığı, öğrenci katılımının az olduğu ve öğrenmeyi ölçmede eksiklikler olduğu, uygulamaları derslerde yapamadıkları görüldü. Ancak, teknolojik becerilerin arttığı, dijital içerikleri öğrenimin arttığı, gelecekte online eğitim olacağı düşüncesi de tespit edildi. Araştırma sonuçlarına göre, internet alt yapısının

güçlendirilmesi gerektiği, ihtiyaç sahibi öğrenci ve öğretmenlere cihaz desteği sağlanması, öğretmenlere onu ile ilgili hizmet içi eğitim verilmesi önerilmiştir.

6) Covid-19 Salgın Sürecinde Görsel Sanatlar Öğretimi: Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Deneyimleri Üzerine Bir Durum Çalışması

Ceren Tekin Karagöz ve Nuray Mamur tarafından gerçekleştirilen çalışma, 2022 tarihinde, MSKU Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanmıştır. Çalışmada, Covid-19 salgın sürecinde öğrencilerin çevrim içi görsel sanatlar dersine yönelik deneyimlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Milli Eğitim Bakanlığı okullarında ve okul dışı öğrenme kurumlarında görev yapan toplam 30 görsel sanatlar öğretmeni katılmıştır. Veriler açık uçlu sorulardan oluşan anket formu ve yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. İçerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin uzaktan eğitime başlangıçta dersi yürütme, öğrenciyi takip etme, akışı planlama, öğrenciyi motive etme ve katılım sağlama konularında zorluk çektiği ancak zamanla öğretmenlerin aldıkları eğitimlerle bunun üstesinden geldiğini ve daha verimli süreç geçirdiklerini göstermektedir. Öğretmenler, öğrencilerin yaşadığı teknolojik alt yapı ve erişim problemlerinden dolayı zorluk çekmişlerdir.

7) Covid-19 Pandemisinin Müzik Festivallerine Mekansal Etkisi: “Virtual Festival”

Ö. Ayça Boyacıoğlu'nun gerçekleştirdiği çalışma, 2020 yılında Etnomüzikoloji Dergisinde yayınlanmıştır. Çalışmada, fiziki mekan kavramının festivaller için önemli olduğu, ancak yaşamın her alanına giren medya teknolojilerinin birçok etkinliklerdeki gibi festivallerde de rol aldığı ve bu koşullara uygun olarak dönüşüme uğradığından bahsedilmiştir. Covid-19 salgınıyla birlikte fiziksel mekanlara ulaşılmazlığın söz konusu olmasıyla, eğlence kültürünün devam edebilmesi adına “Sanat Festivaller” gerçekleştirildi. Örneklere bakarak alternatifini aramaksızın kullanılan mekanlara bağlılığın yok olduğunu, festivallerin bir merkez zorunluluğu olmadığını sanal örneklere bakarak söyleyebiliriz. Bunun getirisi olarak, interneti kullanarak içinde bulunulan durumu gözlemleyip, ön kritik yapmayı hedefleyen bu çalışma netnografi yöntemini temel almaktadır. Çalışmayla hedeflenen; mekan kuramları ışığında, “Virtual Festival” örnekleri aracılığıyla, yeni müzik pratiği alışkanlıklarını anlamaya çalışmak ve literatürde hızla ilgi gören bu çalışma alanında yer almaktadır.

8) Coronavirus (Covid-19) Pandemisi Döneminde Çevrim içi Öğrenme

Sahure Gonca Telli ve Deniz Altun tarafından yapılan çalışma, 2021 yılında, Üniversite Araştırmaları Dergisinde yayınlanmıştır. Çalışmada, Dünyada ve Türkiye’de Covid-19 pandemisinin çevrim içi eğitime etkisini ele alınmıştır. Pandemi sonrasında gerçekleştirilen çevrim içi öğrenme konularını ele alan kaynak ve örneklerin incelenmesi, karşılaştırılması, bu dönemde yapılmış akademik araştırmaların değerlendirilmesidir. Uzaktan eğitim sürecinin sorunlarını ve eksik yönlerini ortaya çıkararak, uzaktan eğitimin geleceğinin önünü açacak tartışma ve geliştirme önerilerinin sunulmasıdır. Araştırmada doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre değerlendirmeler yapılmıştır.

9) Covid-19 Pandemi Döneminde Çevrim içi Eğitimle İlgili Öğrenci Görüşleri

Hacer Özge Baydar Arıcan tarafından gerçekleştirilen çalışma, 2021 yılında, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisinde yayınlanmıştır. Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (GUZEM) üzerinden gerçekleştirilen çevrim içi eğitim uygulamalarına yönelik öğrenci görüşleri incelenmiştir. Araştırmada nitel veri analiz yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. İnternet erişimli çevrim içi ortamda görüşme yöntemiyle araştırma verileri elde edilmiştir. Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenci olan amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenen 37 öğrenci, 16’sı kadın ve 21’i erkek olmak üzere çalışma grubunda yer almıştır. Sistemin avantaj ve dezavantajlarını belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler tablet, bilgisayar, akıllı cep telefonlarıyla erişimin kolay olduğunu belirtirken, internet ağı bağlantı sorunları, sistem kaynaklı teknik problemler ve karşılıklı iletişim eksikliği gibi nedenlerden ötürü verim alamadıklarını belirtmiştir. Uygulamalı derslerde pratik öğrenmenin gerçekleşmediği söylenmiştir. Ders saatleri dışında sisteme yüklenen dokümanlara erişim ve dersleri tekrar izleme imkanı avantaj olarak belirtilmiştir. Çevrim içi eğitimde özellikle uygulamalı derslerde iletişimin kısıtlılığı, bağlantı sorunları sebebiyle sisteme girmekte güçlük yaşanması gibi durumların dezavantaj oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanı ve öğrenci arasındaki aktif etkileşimin sağlanması, sistem kaynaklı teknik sorunların çözülmesi ve internet ağı kaynaklı bağlantı sorunlarının giderilmesi çevrim içi eğitime karşı olumlu tutumun oluşmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

10) Pandemi Döneminde Sanat ortamlarının dönüşü

Asuman Aypek Arslan ve Sibel Kurtoğlu tarafından yapılan çalışma, tarih boyunca değişen sanat eserlerinin üretildiği ve sergilendiği mekan ve yer farklılıklarından bahsetmektedir. Bu değişiklikler toplumsal, ekonomik, sosyal, politik ve teknolojik olgulardan kaynaklanmıştır. Sanatçının post-modern görüşü veya sanat nesnesinin kazanmış olduğu farklı nitelikler bu değişimleri kanıtlamaktadır. Sanat eserlerinin farklı boyutlara evrimi mekan kavramının değişmesinde de farklılık göstermiştir. Bu değişimlerin çağın gereksinimi olduğu belirtilmiştir. Covid-19 pandemisinin etkisi eserlerin sergilenme alanına da değişiklik getirmiştir. Bu süreçte sanat sergileri sanal ortama, balkonlara ve sokaklara taşınmıştır. Bu çalışmada, yaşanan salgın süreci ile birlikte sanal ortamlarda düzenlenen sanatsal etkinliklerin, küratörler ve izleyiciler bağlamında ne yönde bir etki oluşturduğu ortaya çıkmış olup sanatçının ve izleyicinin değişen rolleri irdelenmiştir. Araştırmanın kapsamı, Covid-19 sürecinden günümüze kadar olan küratörler, sanatçı, sergileme alanları ve izleyici perspektifinde sınırlandırılmıştır. Sonuç olarak ise, sanatçının ifade biçimlerini değiştirerek, özellikle sergileme ve küratörlerde değişikliklerin olduğu görülmüştür. Mekanlara erişimlerin kolaylaştığı ancak duyulara hitap etmeyen sanal mekanların bazı getirileri olmuş, sanatçı tarafından eser üretimi ve sergilemesi tarafından yaratıcı girişimler görülmüş ve küratörler niteliklerini sanal mecralara entegre etmiştir.

11) PANDEMİ ETKİSİ: KISA FİLM FESTİVALLERİ VE YAŞANAN DÖNÜŞÜM ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Nagihan Çakar Bikiç tarafından yapılan bu çalışma, 2020 yılında Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisinin, 2 sayısında yayımlanmıştır. Covid-19 pandemisinden dolayı dijitalleşen bir etkinlikte, sinema sektörü için önemli olan kısa film festivalleridir. Çalışmada, Covid-19 pandemisinin kısa film festivallerine olan etkisine odaklanılmıştır. Çalışmanın çıkış noktası, pandemi sürecinden etkilenen film festivallerinin şartnamelerinde değişiklikler yapmaları, festivallerin dijital platformlar üzerinden yapılması ve film üretim sürecinde önemli olan teknik detayları daha az önemseyerek içeriği ön plana çıkarmaları olmuştur. Film festivallerinin özellikleri ve sinema sektöründe üstlendikleri misyon ele alındıktan sonra, festivallere başvuru koşullarında yapılan değişiklikler pandemi öncesi ve sonrası festivaller şeklinde kategorize edilerek içerik analizi ile tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda, festivallerin biçim ve içerik açısından ciddi dönüşüme uğradığı tespit edilmiştir.

12) COVID-19 SALGINININ KÜLTÜR VE SANAT ORGANİZASYONLARINA ETKİSİ

Doç. Dr. Mehmet Emin Kahraman tarafından yapılan çalışma, 2020 yılında, Yıldız Journal Of Art And Design'da yayınlanmıştır. Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisiyle birlikte iptal edilen spor ve sanat organizasyonları ileri tarihe ertelenmiştir. Bununla birlikte bireyler, kurumlar ve devletler üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Bu etkiler sadece ekonomik değil, sosyolojik ve psikolojik olarak bireyleri etkilemiştir. İptal olan sanat organizasyonlarının kurumlara ve ülke ekonomilerine olan etkileri araştırmada incelenmiş ve yaratacağı tahmini sonuçları belirlenmiştir.

13) Çevrim İçi Sergilerin Sanat Eğitimindeki Yeri

Doç. Dr. Burak Erhan Tarlakazan tarafından yapılan çalışma, 2021 yılında, İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisinin, 7. cildinde yayınlanmıştır. Covid-19 pandemisi sebebiyle alınan önlemlerden en çok etkilenen sanat yerleri müze ve galeriler olmuştur. Bununla birlikte kültür sanat etkinliklerinin çevrim içi ortamlarda paylaşılmasına ve düzenlenmesine ağırlık verilmiştir. Zaman içerisinde müze ve sergi gezileri de dijital platformlara taşınmıştır. Çalışmada, pandemi sürecinde talep gören sergilerin ayrıcalıkları, bilgi aktarımındaki etkileri, geleneksel sergiyle kıyaslanması konuları tartışılmıştır.

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırma Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemi temelli durum çalışmasının iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Tek bir durum içinde birden fazla birim olabilir. Bu durumda analiz biriminin fazlalığı ortaya çıkacaktır. Birinci durumda bütüncül tek durum deseni kullanılırken, ikinci durumda iç içe geçmiş çoklu durum deseni kullanılır (Şimşek, Yıldırım, 2008: 291, akt. Aytaçlı). Çalışmada tek durum çevrimiçi gitar buluşması, iç içe geçmiş durumlar ise öğrenci, eğitimci ve sanatçıların bu etkinlik hakkındaki görüşleridir.

Çalışma Grubu

Tablo 1. Çalışma Grubu

Meslek	Sayı	Katıldığı Toplantı Sayısı	Toplam
Akademisyen/Öğretmen	5	3	
Sanatçı	5	3	
Öğrenci	4	3	

Araştırmaya aktif olarak Eğitim Fakültesinde görev yapan 5 Akademisyen, 6 aktif sanatçı ve 4 güzel sanatlar lisesi ve lisans öğrencisi katılmıştır. Çalışma grubu oluşturulurken rastgele örneklem yöntemi kullanılmıştır. Rastgele örneklem yöntemi uygulanırken listelenen birimlerden rastgele seçilir. Çok büyük ve karmaşık olmayan evrenlerde seçme işlemi kolaydır ve bu yöntemle yapılan örneklemede istatistiksel işlemler ağırlıksız olarak yapıldığı için değerlendirme işlemi ve örnekleme hatası kolayca hesaplanabilir. Örneklemin seçileceği evren için tam liste gereklidir. Dağınık birimlerde uygulanması zor olur ve örnekleme seçilen birim-bireylere ulaşmak daha zor ve zaman alabilir (Kılıç, 2013). Türkiye, İngiltere, Kıbrıs ve Hollanda'da yaşayan akademisyenler/öğretmenler, sanatçılar ve öğrencilerdir.

Verilerin Toplanması

Veri Toplama Süreci

Veriler, gitar sohbetlerine katılan kişilere gönderilen görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. “Çevrim içi Gitar Sohbetleri” etkinliği sonrasında konuşulan konularla ve genel olarak etkinliğin değerlendirilmesiyle ilgili geri dönüt almamızı sağlayacak geri bildirim soruları hazırlanarak, mail yoluyla katılımcılara gönderilmiştir. Soruları cevaplayan katılımcılar yine mail yoluyla soruları cevaplı bir şekilde göndermiştir.

Veri Toplama Araçları

Pandemi sürecinde Türkiye, İngiltere, Kıbrıs ve Hollanda’da yaşayan akademisyenler/öğretmenler, sanatçılar ve öğrencilerin katılımıyla gerçekleşen “Çevrim içi Gitar Sohbetleri” etkinliği hakkındaki görüşleri alınmıştır. Görüşler araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgiler ve etkinlik hakkındaki görüşler ile ilgili 7 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme türünde, görüşmeyi yapan kişi soruları önceden hazırlamıştır fakat görüşme sırasında katılımcıya kısmi esneklikler sağlar. Gerekirse soruların yeniden düzenlenmesine veya ilgili konu üzerinde tartışmaya izin verir. Bu sayede katılımcıların da yapılan araştırma uygulaması üzerinde söz sahibi olduğu bir ortam oluşmuş olur (Ergün, 2020). Görüşme soruları 3 alan uzmanı ve 1 dil uzmanı tarafından değerlendirilip son hallerini almıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Soruların cevapları 6 kategoride, temalar ve alt temalar altında yazılarak analiz edilmiştir. Çoklukta olan düşünceler ve katılımcı görüşleri üzerine kategori ve değinilen konuyla ilgili de temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Her kategori içeriğinde yazılan temalar ve alt temalar bölümünden sonra genel bir değerlendirme yapılarak görüşler sonuçlara bağlanmıştır.

Bölüm IV

Bulgular ve Yorum

1. Alt Amaca Yönelik Bulgular

Tablo 2. Çevirim içi etkinliklerin olumlu olumsuz yönleri

Kategori 1: Çevrim içi etkinliğe erişim

Tema 1

- Kolay erişilebilirlik

Alt Temalar

- Tek tıkla katıldım.
- Evden, oturduğum yerden katılım
- Konforlu şekilde evden faydalandım.
- Mesafeler ve sınırlar ortadan kalktı.

Tema 2

- Genel Sorunlar

Alt Temalar

- İnterneti kötü olanlar vardı.
- Sesler tam anlaşılmadı, nüanslar duyulmadı.
- Uzun süre bilgisayar başında oturmak bel ve gözlerimi ağrıttı.

Tema 3

- Teknoloji kullanımı

Tema 4

- Maliyet

Alt temalar

- Bir yere gidip gelmemiz gerekmediği için zaman avantajı
-

Tablo 2 incelendiğinde 4 tema ve bu temaların alt temalarının oluşturulduğu görülmektedir. Çevirim içi etkinlikler ile ilgili olumlu olumsuz yönler incelendiğinde “Kolay erişilebilirlik, Genel sorunlar, Teknoloji kullanımı ve Maliyet” olmak üzere temalar oluşturulmuştur. Genel olarak etkinliğe katılmanın pratikliğinden ve mesafelerin ortadan kalktığından bahsedildiği gözlemlenmektedir. Katılımcıların konfor alanlarından uzaklaşmadan, evlerinden bu sohbetlere katılarak başka ülkedeki veya şehirdeki gitaristlerle, hiç maliyetsiz iletişim içerisinde oldukları görülmüştür. Olumsuz yön olarak, istisna olarak internet problemleri yaşayan katılımcılar, bunun seslerde ve ses tonlamalarında anlaşılmağına sebep olduğundan bahsederken bunun etkinliğin içeriğiyle ilgili teknik bir problem olmadığından da bahsettiği tespit edilmiştir.

“...bu sayıdaki katılımcıyı bir araya getirecek bir organizasyonu gerçekleştirmek maddi ve organizasyon açısından çok külfetli olacaktı, halbuki burada bir ekranla bağlandık.” Ünal

Tablo 3. Çevirim içi Gitar Sohbetlerinin Pandemi Sürecinde Gitaristlere Katkısı

Kategori 2: Etkileşim, sosyalleşme ve network

Tema 1

-Fazla insana ulaşmak

Alt Temalar

-Mesafeden veya sosyal ortamdan dolayı görüşemediğimiz kişilerle görüşebilmek

-Yüz yüze görme şansımız zor olan hoca, sanatçı ve öğrencileri bir arada görmek

-Yeni kişilerle tanışmak

-Birçok farklı gitaristle aynı ortamda bulunmak

-Tanımadığım çok fazla kişiyle tanışma fırsatı

-Sosyal medyadan takip ettiğimiz başarılı, ünlü gitaristler ve gitar hocaları ile gitar sohbetlerinde bir araya gelmek.

-Bir Kıbrıslı olarak oradaki akademisyen, müzisyen ve bu işe yeni başlayan gençleri tanıma fırsatım oldu.

-Gitarist, öğrenci ve eğitmeni aynı anda bir araya getirdi.

Tema 2

-Paylaşım

Alt Temalar

-Çok bilgili deneyimli insanlarla bir arada olmak

-Yurtdışındaki müzisyenler ile fikir alışverişi yapmak

-Dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan bir usta ile kolayca ders yapabilme, engin bilgilerine ulaşabilme

Çok değerli gitaristlerin, hocaların bu etkinlikte birbirleriyle sohbet edip tanışması ve fikir alışverişlerinde bulunmaları öğrenciler için faydalı bir deneyim oldu. Öğrencilerin, farklı ülke veya şehirlerdeki hocalara bir “click” kadar yakın olup sohbet edebileceği bir etkinlik gerçekleşti. Gitar Sohbetleri etkinliğinin, herkesin birbiriyle sohbet edebileceği, samimi ve sıcak ortamda gerçekleşmesi, gitar camiasının daha samimi, daha iletişim içinde olmasına katkı sağladığı görüldü. Farklı ülkelerde, aynı meslekle uğraşan insanların tanışmasına ve iletişim içerisinde iş birliği yapmalarına vesile oldu.

“Sayın Ünal Dede ile tanışma fırsatım oldu, iletişim bilgilerini aldım, ayrıca bir görüşmemiz oldu dilerim kendisi ile ileride farklı projelerde işbirliklerimiz olur. Bu tanışıklığa çevrim içi etkinliği vesile olmuştur.” Behzat

Tablo 4. Çevrim içi etkinliklerin yüz yüze etkinliklerle olan benzerlikleri, farklılıkları

Kategori 3: Avantajlar ve dezavantajlar

Tema 1

-Farklılıklar görmüyorum

Alt Temalar

-Aynı etkinlik yüz yüze de yapılabilir

Tema 2

-Canlı performanslar

Alt Temalar

-Çevrim içi etkinliklerde sohbet ortamı daha ön planda, aktif katılımlı etkinlikler daha sınırlıdır.

-Buluşma ve sohbet etme açısından farkı yoktur ama canlı bir konser dinlemek ile internet ortamının da dinlenen konser hissiyat, ortam havası, frekans yoğunluğunu hissetme açısından aynı olmayabilir.

-Çevrim içi etkinlikler konser, ustalık sınıfı izlemenin yerini tutmuyor.

Tema 3

-Ulaşılabilirlik ve maliyetsiz olmak

Alt temalar

-Yüz yüze etkinliklere göre çevrim içi etkinliklere ulaşmak mesafe ve maliyet açısından daha kolay

-Yüz yüze buluşmalar daha etkili ama mesafelerden dolayı online buluşmalar tek tıkla rahatlıkla yapılabilmesi gayet rahat

Tema 4

-Çevrim içi etkinliklerdeki bağlantı problemleri olma ihtimali vardır.

Alınan cevaplar sonucunda yapılan analizde, genel olarak çevrim içi ve yüz yüze etkinliklerin katılımcılar üzerinde benzer etkiler bıraktığını görüyoruz. Ancak, içerik üzerine verilen cevaplarda, katılımcıların çevrim içi etkinlikler çatısı altında yapılan, “Çevrim içi Gitar Sohbetleri” etkinliğinin ortam ve ulaşım açısından yüz yüze gerçekleşen etkinliklerden daha pratik ve etkili olduğuna vurgu yaptı. Konser, ustalık sınıfı, workshop vb. aktif katılım gerektiren aktivitelerin yapılabilmesi açısından yüz yüze etkinlikler bu yönden daha faydalı bulundu. Bağlantıda oluşabilecek problemlerden dolayı aktif katılım gerektiren aktivitelerin çevrim içi olarak yapılması açısından yüz yüze etkinliklerin yerini tutamadı.

“Çevrimiçi buluşmalarda müzik ile ilgili sohbetler daha çok ön planda olmakta, canlı müzik yapma aktiviteleri yüz yüze yapılan buluşmalara göre daha sınırlı kalabilmektedir.” Hüseyin

Tablo 5. Çevrim içi Gitar Sohbetleri Etkinliği Katılımcılarını Etkileyen Deneyimler

Kategori 4: Etkileyen deneyimler

Tema 1

-Soru ve cevaplar

Alt Temalar

-İyi gitarist nasıl olunur? sorusunun cevabının iyi müzisyen olmaya bağlanması

-Cevabını aradığım soruların cevaplarını deneyimli isimlerden duymak

-Sevgili Behzat Cem Güneç hocanın söylediği; dürüstlüğü her kapıyı açacağıyla ilgili cümle beni motive etmiştir.

Tema 2

-Hayat hikayeleri

Alt Temalar

-Hocaların ve büyüklerimin hayatlarında yaşadıklarını duymak

-Tanıdığımız gitaristlerin hayatlarındaki gitar yolculukları, gitarla tanışmalarından itibaren karşılaştıkları zorluklar veya etkileyici hikayeler.

Tema 3

-İfade özgürlüğü

Alt Temalar

-Lise düzeyindeki ya da üniversiteye yeni başlamış gençlerin heyecanları ve kendilerini rahatça ifade edebilmeleri beni çok etkiledi.

Tema 4

-Fikrin doğuşu

Alt temalar

-Bu fikrin genç bir meslektaşından gelmesi, karşılıksız uygulanması beni çok umutlandırdı ve sevindirdi.

“Çevrim içi Gitar Sohbetleri” etkinliğinde hedeflenen, herkesin birbiriyle deneyimlerini paylaşması ve bu deneyimlerden kazanımlar elde etmesi unsurunun hedefine ulaştığını görebiliriz. Genç katılımcıların ilerleyeceği kariyer yolunda karşılaşılabilecekleri olumlu veya olumsuz şeylerden haberdar olması adına, oraya davet edilen deneyimli hocaların, sanatçıların paylaşımları çok değerli ve motive edici olmuştur. Öğrencilerin, öğretmenlerle bağlantı kurup onlardan faydalandığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, meslektaş olan kişilerin de,

meslektaşlarının kendileri gibi bu yolda ilerlerken yaşadıkları zorlukları görerek psikolojik olarak yalnız olmadıklarını fark etmelerine yol açmıştır. Bu etkinliğin genç bir öğretmen ve gitarist tarafından düzenlenmesi de hocalar tarafından sektörün geleceği adına umut verici olmuştur.

“...onlarca kez bir araya geldiğimiz gitarist arkadaşlarımızın değişik konular hakkındaki değişik deneyimlerini bu platformda duymak beni çok etkiledi.” Ünal

Tablo 6. Katılımcıların Etkinlikten Elde Ettikleri Kazançlar

Kategori 5: Kazançlar

Tema 1

-İnsanlarla tanışmak, buluşmak ve iletişim ağı oluşturmak

Alt Temalar

- Gitar müziğinde yeni sanatçı isimleri öğrendim.
- Çok özlediğim ve sevdiğim insanlarla sohbet etmekten keyif aldım.
- Bir sorum olduğunda sorabileceğim insanlar tanıdım.
- Yeni tanıdığım hocalarımdan nasıl bir yol izlemem gerektiğini öğrendim.
- Yeni arkadaşlıklar edindim, iletişim ağı oluşturdum.

Tema 2

-Bilgi alışverişi

Alt temalar

- Ders niteliğinde deneyimler, hikayeler dinledim.
 - Cevabını aradığım soruların cevaplarını deneyimli isimlerden dinledim.
 - Eseri dinleyicilere “nasıl daha iyi duyururum?” öğrendim.
-

Etkinliklerde genel olarak, öğretmenlerin ve akademisyenlerin yeni kişiler tanıyıp sohbet etmekten keyif aldığı, öğrencilerin ise yeni şeyler öğrenerek deneyimlerden faydalandığı görülmüştür. Çeşitli şehirlerden/ülkelerden farklı sanatçıların, öğretmenlerin, akademisyenlerin ve öğrencilerin bulunduğu bir ortamda herkesin kaynaşması, hatta iletişim bilgilerini birbirleriyle paylaşması etkinliğin verimliliğinin göstergesidir. Bunun yanı sıra, genç ve gelecek vadeden sanatçıların, öğretmen adaylarının da gelecekte karşılaşabilecekleri artı ve eksileri birebir yaşayan ağızlardan dinlemeleri, kafalarında var olan soru işaretlerine cevap buldukları belirtilmiştir. Bu buluşma sayesinde gençlerin, gelecek için daha motive ve daha bilinçli bir şekilde adımlar atarak ilerlemeleri sağlanmıştır.

“Ozan Hoca, Erkan Hoca, Ünal Hoca ve Necati Hoca gibi insanları tanıma fırsatı ve bilgilerinden faydalanma imkanı buldum. Dediğim gibi bir Kıbrıslı olarak oradaki müzisyenlerle sohbet etmekten büyük keyif aldım....Hüseyin’le de ayrı bir dostluğumuz oluştu bu süreçte...” *Altuğ*

“Yeni isimler öğrendim, gitar müziği hakkında geliştirdim, kimleri dinlemem gerektiği konusunda fikirler edindim ve en önemlisi bir sorum olduğunda sorabileceğim, danışabileceğim insanlarla tanıştım.” *Doğukan*

Tablo 7. Etkinlik Üzerine Katılımcıların Tavsiyeleri

Kategori 6: Tavsiyeler

Tema 1

-Gitar dallarında çeşitlilik ve içerikler eklenebilir

Alt Temalar

- Farklı gitar dalları üzerine sohbetler de olabilirdi.
- Video, slayt, ustalık sınıfları gibi içerikler eklerdim
- Caz gitaristleri davet ederdim.

Tema 2

- Değişiklik yapmazdım.

Tema 3

-Reklam

Alt Temalar

-Etkinliği daha fazla duyururdum

Tema 4

-Süre

Alt Temalar

- 2 haftada bir kez yapmak yerine ayda 1 kez yapardım
- Konuşmacılara, konuşma süresi koyardım

Tema 5

-Ücret ve katılımcılar

Alt Temalar

- Etkinliği ücretli yapardım. Toplanan parayla yabancı hocalar davet ederdim.
 - Aktif ve pasif katılımcılar olarak katılımcılara düzenleme yapardım.
-

Genel olarak memnun bırakan “Çevrim içi Gitar Sohbetleri” etkinliği, projenin daha da ilerleyebilmesi için bazı öneriler sorduk. Sohbetlerin içeriğinde daha fazla aktivitelerin yapılması, konuşulan konuların görsel kaynaklarla desteklenebilmesi, gerekirse aktarılan bilgi veya fikirlerin enstrüman üzerinde gösterilmesi, çalışılması önerildi. Bununla birlikte, projenin aktif ve pasif katılımcılar içermesi ve buna göre ücretlendirilmesinden bahsedildi. Elde edilen gelire yabancı hocaların davet edilerek, daha fazla tanışıklık, iletişim ve bilgi alışverişı sağlanması tavsiye edildi. Bu hocaların katılımlarıyla birlikte, farklı gitar dallarından da hocaların katılması ve hatta klasik ve caz gitaristlerinin ortak sohbeti olarak gerçekleşmesi de önerildi. Son olarak etkinliğin süresiyle ilgili gelen yapıcı öneriler. Öncelikle konuşmacılara süre kısıtlaması konulması ve etkinliğin 2 haftada bir kez yerine, ayda 1 kez olması tavsiye edildi.

Bölüm V

Tartışma

Çevrim içi gerçekleştirilen etkinliğe erişimin kolay olması katılımcılara büyük avantajlar sağlamıştır. Tablo 2.'de bahsedildiği gibi tek tıkla, evde, kendi konfor alanı içerisinde etkinliğe katılım sağlandığından söz edilmiştir. Katılımcı Ünal'ın dediği gibi, bu kadar fazla insanı bir araya toplayabilmek maddi ve organizasyon açısından külfetli olacaktı, ancak herkesin bir ekran aracılığıyla bir araya gelmesi çok pratik olmuştur. Boyacıoğlu (2020)'na göre, Covid-19 pandemisi ile fiziksel mekanın sanal mekana aktarılması hali, yeni medya araçlarını temel iletişimin tek aracı haline getirilmesi ve yüz yüze buluşmalara oranla maddi ve manevi kolaylıklara yol açtığından bahsetmiştir.

Fiziki mekanların, sanal mekana aktarılması yeni teknoloji kullanım becerilerinin öğrenilmesi gerekliliğini de getirmiştir. Ünal, Şanlıer ve Şengil (2021) çalışmasında, Oliver'ın, çevrim içi öğrenmeye yönelik hazırbulunuşluğu; “Teknolojik araçları kullanabilme becerisi, teknolojik araçlara erişim, teknoloji okuryazarlığı ve öz düzenleyici öğrenme boyutlarından meydana gelen bir yapı” olarak tanımladığını aktarmıştır.

Farklı ülke ve şehirlerden aynı ilgi alanına sahip insanların, bir ekran üzerinden görüşerek, bağlantı kurarak, ortak bir konu üzerinden düşüncelerini, fikirlerini ve deneyimlerini sunabildiği bu etkinlikten, öğretmenler, akademisyenler ve sanatçılar için yeni iş birlikleri, iş teklifleri, arkadaşlıklar ortaya çıkmıştır. Katılımcılardan Behzat'ın deyişi bunun göstergesi olmuştur, “Sayın Ünal Dede ile tanışma fırsatım oldu, iletişim bilgilerini aldım, ayrıca bir görüşmemiz oldu dilerim kendisi ile ileride farklı projelerde iş birliklerimiz olur. Bu tanışıklığa çevrim içi etkinliği vesile olmuştur.” Katılımcılardan Altuğ konuyla ilgili olarak, “Ozan Hoca, Erkan Hoca, Ünal Hoca ve Necati Hoca gibi insanları tanıma fırsatı ve bilgilerinden faydalanma imkanı buldum. Bir Kıbrıslı olarak oradaki müzisyenlerle sohbet etmekten büyük keyif aldım. Bu süreçte Hüseyin'le de ayrı bir dostluğumuz oluştu.” demiştir.

Öğrenciler için ise, her zaman iletişim kurma imkanları bulamadıkları öğretmen, sanatçı ve akademisyenlerle bir araya gelerek onların deneyimlerinden faydalanma, geleceğe dair kafalarında olan soruların cevaplarını alabilme ve onların bilgilerinden faydalanma imkanı doğmuştur. Öğrenci olarak katılan Deniz bununla ilgili düşüncelerini şöyle anlatmıştır; “Namık ataman hocamın gitar üzerinde gitaristlerin robotlaşma sorununa değinip, rahatlama ile ilgili farkındalık sözleri benim için önemli bir faktör oldu. Sevgili Ozan Sarıtepe'nin dinleme listesi tavsiyeleri ve anılarından verdiği örnekler beni etkiledi. Kağan Korad hocamın

akılda kalan motivasyon cümlelerinden çıkarımlarda bulundum.” Öğrenci olarak katılan Doğukan konuyla ilgili olarak, “Yeni isimler öğrendim, gitar müziği hakkında geliştirdim, kimleri dinlemem gerektiği konusunda fikirler edindim ve en önemlisi bir sorum olduğunda sorabileceğim, danışabileceğim insanlarla tanıştım.” demiştir.

Görüşmelerde seçilen ve üzerinde konuşulan konular üzerine, herkes bu konulardaki deneyimlerini paylaşmıştır. Lise düzeyindeki ya da üniversiteye yeni başlamış gençler deneyimli hocalar ve gitaristler karşısında kendilerini rahatça ifade edebilmişlerdir. Bunun yanında başarılı görerek örnek aldıkları gitarist ve hocaların bu süreçlerde yaşadıkları zorlukları, bu seviyeye gelmek için yaptıkları fedakarlıkları ve ne imkan veya imkansızlıklar altında bunu başardıklarını duyarak motivasyonlarını da yükseltmişlerdir.

Erişim kolaylığı, katılımın maliyetsiz olması, öğrenci, öğretmen, akademisyen, sanatçı olarak her mevkiden gitarla uğraşan kişilerin özgürce kendini ifade edebilmesi, bilgi alışverişi, iş birlikleri, arkadaşlıklar vb. olumlu yönleri görünen bu etkinlikte, olumsuz taraflar da görülmüştür. Bağlantı sorunlarının yanı sıra, Tablo 4’de aktif katılımın olmaması, canlı bir konser, masterclass dinleyip izlemenin eksikliğinin hissedilmesinden bahsedilmiştir. Konser, masterclass, video, slayt vb. gibi aktif unsurların olmaması etkinliğin eksik kalan tarafı olarak görülmüştür. Tablo 7’de de tavsiye olarak bahsedilmiştir.

Bölüm VI

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Gitarist, eğitimci ve öğrencilerin çevrim içi etkinliklerle ilgili düşünceleri incelendiğinde, maliyet ve erişim kolaylığı anlamında çok pratik ve uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Ulaşım için kat edilecek mesafe olmadığından dolayı zaman olarak da külfet yaratmayan bir etkinlik olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların evlerinden tek tuşa basarak, konfor alanlarını terk etmeden mesafeleri ortadan kaldırarak uzak mesafedeki kişilerle bağlantı kurabildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Çevrim içi etkinliklerin olumsuz yönleri olarak ise, bağlantı yavaşlığı, kalitesiz mikrofon kullanımı, yetersiz ışık gibi teknolojik sorunların etkinliklerin niteliğini düşürdüğü sonucuna varılmıştır. Bu sonuçların etkinliğin içeriğiyle ilgili teknik sorunlar olmadığı, istisna olarak katılımcıların donanımlarından kaynaklı olarak sorunlar olduğu sonucu görülmüştür.

Yüz yüze görmenin zor olduğu, başka ülke veya şehirdeki öğrenci, öğretmen, sanatçı ve akademisyenlerin bir araya toplandığı, herkesin fikir ve görüş belirtebildiği, deneyim ve bilgi paylaşımının olduğu, meslektaş eğitimcilerin iş birliği ağı kurabildiği ve öğrencilerin de eğitimcilerden yararlanabildiği bir etkinlik olduğu sonucuna varılmıştır. Yeni arkadaşlıkların kurulduğu, iş birliklerinin yapıldığı, sadece sosyal medya üzerinden tanınan gitarist ve hocalarla aynı ortamda bulunarak bilgi alışverişi yapıldığı sonucu görülmüştür.

Çok deneyimli isimlerin deneyimlerinden faydalanılarak, farklı ülkelerdeki müzisyenlerle hiçbir yere gitmek zorunda kalmadan, evimizden fikir alışverişi yapılmasının kolaylığının yanı sıra; konser, ustalık sınıfları, workshop vb. aktif katılım gerektiren konuların yerini tutamadığı sonucuna varılmıştır.

Cevabı aranan soruların cevapları bu etkinlikte deneyimli isimler tarafından paylaşılarak herkese ilham ve motivasyon olduğu sonucu çıkarılmıştır. Bu deneyimli kişiler de hayatlarında yaşadıkları zorlukları, başarılı olma yolunda ilerlerken başlarına gelen olumsuzlukları paylaşarak gençleri başta olmak üzere tüm katılımcıları etkilediği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, öğretmenlerle bağlantı kurarak onlardan faydalanabilmeleri için ortamın müsait olduğu görülmüştür.

Etkinliğin genç bir öğretmen ve gitarist tarafından düzenlenmesi hocalar tarafından sektörün geleceği adına umut verici olduğu görülmüştür.

Buluşmada paylaşılan isimlerle gitar müziğinde izlenmesi, bilinmesi gereken gitaristler duyulmuştur. Bu kişilerle arkadaşlık kurarak, iletişim ortamı oluşturma şansı ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır.

Etkinliğin içerik olarak, görsel kaynak olarak, fiziksel olarak eksik olduğu sonucu görülmüştür. Etkinlikten gelir elde edilerek farklı dallardaki hocaların, sanatçıların çağırılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

Pandeminin sona ermesinden sonra yüz yüze gerçekleşmeye başlayan etkinliklerin aynı zamanda çevrim içi olarak da gerçekleştirilmesi önerilir.

Etkinlik sadece klasik gitar üzerine değil, farklı gitar dallarından insanların katılımıyla, farklı gitar dalları üzerine de konuşulmak üzere gerçekleştirilmelidir. Video, slayt, ustalık sınıfları gibi içeriklerle de etkinliğin desteklenmesi önerilmiştir.

Konuşmacılara konuşma süresi verilerek herkesin eşit sürede konuşması gerektiği önerilmektedir.

Etkinliğin 2 haftada bir kez olması yerine ayda 1 kez yapılması ve daha fazla reklamlarla desteklenmesi gerektiği önerilmiştir.

Etkinliğe katılımın aktif ve pasif katılımcılar olarak ayrılıp ücretli olması önerilmiştir. Elde edilen gelire yabancı sanatçıların etkinliğe katılımını sağlayarak onların da tecrübe, bilgi ve fikirlerinden faydalanılabilir.

Kaynakça

- Altınkaya, Z. (2020). 2020 Koronavirus Pandemisinde Avrupa Birliği Sağlık Politikaları ve Neoliberalizm: İtalya Örneği. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(20), 1-31.
- Arıcan, H. Ö. B. Covid-19 Pandemi Döneminde Çevrimiçi Eğitimle İlgili Öğrenci Görüşleri (NİTEL BİR ARAŞTIRMA). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(2), 172-181.
- Arslan, İ., & Karagül, S. (2020). Küresel bir tehdit (COVID-19 salgını) ve değişime yolculuk. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 1-36.
- Aydın, N., Bağrıaçık, E., & Ufuk, K. A. Y. A. (2020). Covid 19'un Kuzey Kıbrıs' taki İlk Altı Ayı. *Kıbrıs Araştırmaları Dergisi*, 21(46), 15-24.
- Aydoğan, D., & Aydoğan, Ö. (2021). Pandemi Döneminde Tiyatro ve İstanbul'daki Özel Tiyatroların Dijital Açılımlarına Genel Bir Bakış. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 951-964.
- BBC News Türkiye, (2022) <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55502515> adresinden erişilmiştir.
- Bikiç, N. Ç. (2020). Pandemi Etkisi: Kısa Film Festivalleri Ve Yaşanan Dönüşüm Üzerine Bir D. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 1234-1261.
- Birkandan, A. E., Kılıç, M. A., & Kutsal, D. (2020). COVID-19 Salgını Sürecinde İstanbul'daki Sanat Müzelerinin Erişilebilirliği: Sosyal Medya ve Dijital Uygulamalar Üzerinden Bir Değerlendirme. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, 2(22), 271-289.
- Boyacıoğlu, Ö. A. (2020). Covid-19 Pandemisinin Müzik Festivallerine Mekansal Etkisi: "Virtual Festival". *Etnomüzikoloji Dergisi*, 3(2), 295-311.

- Budak, F., & Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.
- Çevik, N. K., & Yüksel, O. (2019). Türkiye, Almanya ve Hindistan sağlık sistemleri: Karşılaştırmalı bir analiz. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 209-218.
- Çöl, M. (2021). İtalya’da Sağlık Sistemi Ve Covid-19 Pandemisi Yanıtı. *Toplum ve Hekim*, 36(5), 388-400.
- Dünya Sağlık Örgütü. https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_3 adresinden 25.04.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Ergin, M., Sarpkaya, D., Gürkan, Ö. Z. E. L., Aylanç, D., & Ümran, D. A. L. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Acil Sağlık Hizmetlerinin Durumu. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 36-38.
- Erol, H., & Özdemir, A. (2014). Türkiye’de Sağlık Reformları ve Sağlık Harcamalarının. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 4(1), 9-34.
- Fatih, C. A. M. Yerel Yönetimlerde Pandemi Döneminde Dijital Kültür Sanat Hizmetleri. *Akademik Hassasiyetler*, 8(16), 373-395.
- Hüsmenoğlu, M., & Kuşaklı, B. Y. (2021). Almanya sağlık sistemi COVID-19 pandemisi durum analizi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 8(2), 156-162.
- Kahraman, M. E. (2020). Covid-19 Salgının Kültür Ve Sanat Organizasyonlarına Etkisi. *Yıldız Journal of Art and Design*, 7(1), 84-99.
- Karagöz, C. T., & Mamur, N. (2022). Covid-19 Salgın Sürecinde Görsel Sanatlar Öğretimi: Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Deneyimleri Üzerine Bir Durum Çalışması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 78-97.

Kaya, O. (2021). Covid-19 Aşıları. *Medical Journal of Suleyman Demirel University*, 28.

KFA FUARCILIK A.Ş. - Çin’de Covid-19 Salgını, Mayıs 2020

Lefkoşa Büyükelçiliği, (2021).

<http://lefkosa.be.mfa.gov.tr/Content/assets/consulate/images/localCache/12/ac787d7e-7cef-44ff-99f9-8c25ae58dc3e.pdf> adresinden erişilmiştir.

Özcan, E. K. E. N., Tosun, N., & Eken, D. T. (2020). Covid-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: Genel Bir Değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 113-128.

Reuters, <https://graphics.reuters.com/world-coronavirus-tracker-and-maps/countries-and-territories/germany/> adresinden 19.03.2022 tarihinde erişilmiştir.

Sağır, T. (2021). Pandemi döneminde sanat eğitimi. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 7(2), 214-226.

Sezgin, A. A., & Karabacak, Z. İ. (2020). Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Ve Dijital Okuryazarlık Dersine Yönelik Betimsel Bir Analiz. *Kurgu*, 28(1), 17-30.

Sülkü, S., Coşar, K., & Tokatlıoğlu, Y. (2021). COVID-19 süreci: Türkiye deneyimi. *Sosyoekonomi*, 29(49), 345-372.

T.C Sağlık Bakanlığı, (2020). <https://www.saglik.gov.tr/TR,76909/kktc-lefkosa-acil-durum-hastanesi-hizmete-acildi.html> adresinden erişilmiştir.

Tarlakazan, B. E. Çevrim İçi Sergilerin Sanat Eğitimiindeki Yeri. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 7(2), 227-242.

Telli, S. G., & Altun, D. (2021). Coronavirus (Covid-19) pandemisi döneminde çevrim içi öğrenme. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 90-107.

Topalak, Ş. (2021). Müzik öğretmenlerinin bakış açısından pandemi döneminde online eğitim. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 291-308.

- Ünal, N., Şanlıer, N., & Şengil, A. Z. (2021). Pandemi Döneminde Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Öğrenmeye Hazır bulunuşluklarının Ve Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimlerinin Değerlendirilmesi.
- Yaman, B. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde Türkiye ve Çin’de uzaktan eğitim süreç ve uygulamalarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3298-3308.
- Yunus Sarıyıldız, A., Paşaoğlu, M. T., & Yılmaz, M. E. (2021). Türkiye, Çin, ABD, Fransa Sağlık Sistemleri ve COVID-19 Politikaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 314-327.
- Yücel, B., & Görmez, A. A. (2019). SARS-Corona virüsüne genel bakış. *Türkiye Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 2(1), 32-39.
- Zeren, F., Yılcı, V., & İşlek, H. (2021). İtalya’da Covid-19’un Bölgeler Arası Yayılımı: Keşfedici Mekansal Veri Analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1432-1442.

Ek 1.**Görüşme Formu****Gitar Sohbetleri – Görüş Bildirileri**

Katılımcı bilgileri,

İsim:

Yaş:

Statü (öğrenci, akademisyen, sahne sanatçısı vs.):

Ülke ve Şehir:

Gitarist, eğitimci ve öğrencilerin; yarı yapılandırılmış çevrim içi gitar sohbetleri etkinliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

- Gitarist, eğitimci ve öğrencilerin çevrim içi etkinliklerle ilgili genel düşünceleri nelerdir?
- Gitarist, eğitimci ve öğrencilerin gitar sohbetleri etkinliği ile ilgili düşünceleri nelerdir?
- Gitarist, eğitimci ve öğrencilerin gitar sohbetleri etkinliği ile ilgili deneyimleri nelerdir?

Sorular,

- 1- Çevrim içi etkinliklerle ilgili genel düşünceleriniz nelerdir? Artı ve eksilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?
- 2- Pandemi döneminden sonra da çevrim içi etkinliklerin devam etmesini ister miydiniz? Çevrim içi buluşmaların, yüz yüze yapılan buluşmalardan ne gibi farklılıkları vardır?
- 3- Gitar sohbetleri ile ilgili olumlu düşünceleriniz nelerdir?
- 4- Gitar sohbetleri ile ilgili olumsuz düşünceleriniz nelerdir?
- 5- Gitar Sohbetleri sürecinde sizi en çok etkileyen deneyim(ler) neler olmuştur?
- 6- Gitar Sohbetleri etkinliğinden ne gibi kazanımlar (öğrendikleriniz, tanıştığınız insanlar, arkadaşlıklar...) elde ettiniz?
- 7- Gitar Sohbetleri etkinliğini siz düzenleseydiniz, ne gibi değişiklikler yapardınız?

Ek 2.

İntihal Raporu

Yüksek Lisans Tez			
ORIGINALITY REPORT			
14%	14%	2%	4%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS
PRIMARY SOURCES			
1	dergipark.org.tr Internet Source	5%	
2	www.acarindex.com Internet Source	2%	
3	dhgm.meb.gov.tr Internet Source	1%	
4	www.researchgate.net Internet Source	1%	
5	www.tojdac.org Internet Source	1%	
6	www.belgelik.dr.tr Internet Source	1%	
7	www.guvenplus.com.tr Internet Source	1%	
8	birimler.dpu.edu.tr Internet Source	<1%	
9	slideplayer.biz.tr Internet Source	<1%	

Ek 3.

Onay

Sayın Hüseyin Kaya Uzunali

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2022/851 proje numaralı ve **“Covid-19 Pandemisi Sürecinde Tasarlanan Çevrimiçi Gitar Buluşmaları Hakkında Katılımcıların Görüşlerinin İncelenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.